

Provinciaal uitvoeringsprogramma
gebiedsgerichte inrichting landelijk gebied
Provincie Flevoland
2002 - 2005

concept 10 december 2001

Inhoudsopgave

1. PROVINCIE REGISSEUR VAN HET LANDELIJK GEBIED	4
1.1 DE RELATIE RIJK EN PROVINCIE	4
1.1.1 Bestuursovereenkomst	4
1.1.2 Uitvoeringsprogramma en uitvoeringscontract	5
1.2. PROVINCIAAL UITVOERINGSPROGRAMMA GEBIEDSGERICHTE INRICHTING LANDELIJK GEBIED FLEVOLAND	5
2. GEBIEDEN IN FLEVOLAND	7
2.1 NATUURGEBIEDEN	7
2.2 GEBIEDEN MET CULTUURHISTORISCHE WAARDEN EN ARCHEOLOGISCHE MONUMENTEN	12
2.3 RECREATIEGEBIEDEN	12
2.4 GEBIEDEN VOOR DRINKWATER	16
2.5 STRATEGISCHE AANDACHTSGEBIEDEN	16
3. DOELEN EN MIDDELEN	22
3.1 NATUUR TERRESTISCH	22
3.1.1 Begrenzing nieuwe natuur	22
3.1.3 Inrichting nieuwe natuur	22
3.1.4 Robuuste verbindingen	23
3.1.5 Overige ecologische verbindingen	23
3.1.6 Verwerving bestaande natuur	23
3.1.7 Inrichting bestaande natuur	24
3.1.8 Verdroging	24
3.1.9 Emissiereductie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen	25
3.1.10 Soortenbeleid	25
3.1.11 Vrijwillig landschapsbeheer	26
3.1.12 Natuurbeschermingswet	26
3.2 NATUUR AQUATISCH	28
3.2.1 Emissiereductie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen	28
3.2.2 Natuurvriendelijke oevers en natte verbindingzones	28
3.3 BOS EN LANDSCHAP	29
3.3.1 Bosuitbreidingslocaties	29
3.3.2 Kwaliteitsimpuls landschap	29
3.3.3 Toename areaal behoud, herstel en ontwikkeling	29
3.3.4 Cultuurhistorie en archeologische waarden	29
3.3.5 Toegankelijkheid en gebruik van het landelijk gebied	30
3.4 RECREATIE EN WONEN IN HET LANDELIJK GEBIED	31
3.4.1 Stedelijk groen	31
3.4.2 Toegankelijkheid en gebruik landelijk gebied	32
3.5 LANDBOUW	32
3.5.1 Kavelruil en landinrichting	32
3.5.2 Economische verbrede landbouw	33
3.5.3 Waterhuishouding	33
3.6 PROCES	34
4. MONITORING EN EVALUATIE	36
5. AANVRAGEN VAN SUBSIDIE	37
BIJLAGE 1: PROCESAFSPRAKEN BESTUURSOVEREENKOMST 2002 – 2005	38

BIJLAGE 2: STRATEGISCHE AANDACHTSGEBIEDEN, DOELEN EN MIDDELEN	40
BIJLAGE 3: GRONDVERWERVING, DOELEN EN MIDDELEN	57
BIJLAGE 4: PROVINCIALE MIDDELEN.....	62

1. Provincie regisseur van het landelijk gebied

1.1 De relatie rijk en provincie

1.1.1 Bestuursovereenkomst

Rijk en provincies hebben in november 1999 overeenstemming bereikt over een nieuwe werkwijze bij de uitvoering van beleid in het landelijk gebied, deze nieuwe werkwijze wordt ook wel het sturingsmodel genoemd. De nieuwe werkwijze is vastgelegd in de bestuursovereenkomst gebiedsgerichte inrichting landelijk gebied 2002 – 2005. De belangrijkste punten worden hier kort toegelicht.

Versterking regierol provincies

De provincies voeren de regie bij de gebiedsgerichte inrichting van het landelijk gebied, het rijk stuurt op hoofdlijnen. De regierol betreft twee aspecten:

- de provincies zijn verantwoordelijk voor de planvorming en de programmering van de inrichting van het landelijk gebied;
- de programma's worden beleidsneutraal uitgevoerd door DLG of LASER.

Meerjarige afspraken over doelen

Rijk en provincies hebben afgesproken de realisatie van het beleid zoveel mogelijk te formuleren in toetsbare doelen/resultaten. In uitvoeringsprogramma's wordt vastgelegd welke resultaten de provincies zullen bereiken over een periode van vier jaar.

Meerjarige budgetten

Bij de uitvoering van projecten in het landelijk gebied gaat het vaak om meerjarige projecten. Daarnaast vraagt de voorbereiding van de projecten een of meerdere jaren. Voor de realisatie van de projecten is het dan ook noodzakelijk om zekerheid te hebben over de beschikbare budgetten voor meerdere jaren. Zowel het rijk als de provincies zullen hun bijdragen over een periode van vier jaar moeten programmeren. Deze bijdragen volgen de begrotingssystematiek hetgeen betekent dat de hoogte van de bijdragen van het rijk en de provincie voor het eerste jaar (2002) is gegarandeerd. De bijdragen voor de overige jaren (2003-2005) volgen de systematiek van de rijks- en provinciale begrotingen en kunnen indien noodzakelijk worden gewijzigd in het uitvoeringsprogramma 2003-2006.

Ontstapelen en ontschotten van regelingen (flexibiliteit)

De bestuursovereenkomst vervangt de huidige programmeringdocumenten: Kaderbrief Groene Ruimte, Interprovinciaal Meerjarenprogramma en verdeelsleutel Stimulering Gebiedsgericht Milieubeleid. De financiële middelen zullen beschikbaar worden gesteld via het Nationaal Groenfonds. De financiële middelen worden gekoppeld aan doelen en kunnen flexibel worden uitgewisseld tussen gebieden en provincies. De provincies moeten gezamenlijk, via het IPO, zorgdragen voor interprovinciale flexibiliteit voor de inzet van middelen. In 2002 wordt door de provincies, via het IPO, een protocol ontwikkeld dat zal worden opgenomen in het uitvoeringscontract 2003 – 2006.

In de bestuursovereenkomst die op 7 februari 2002 zal worden ondertekend zijn nog niet alle aspecten uitgewerkt, er is sprake van een groeimodel. Afgesproken wordt dat gezamenlijk een aantal punten nader wordt uitgewerkt:

1. De bestaande gebiedsgerichte rijksregelingen worden door het rijk aangepast aan de uitgangspunten van het sturingsmodel en nieuwe regelingen worden onder de werkingskracht van het sturingsmodel gebracht:
 - Wet inrichting landelijk gebied;
 - inrichtingscomponent Subsidieregeling Natuurbeheer (SN) en Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN);
 - regelingen voor robuuste verbindingen en kwaliteitsimpuls landschap uit de nota Natuur voor mensen, mensen voor Natuur;
 - regelingen voor soortenbeleid, vrijwillig landschapsbeheer en uitvoering natuurbeschermingswet;
 - Belvédère;
 - aanpak bodembescherming.
2. Monitoring, toetsing, verantwoording en consequenties.

3. Verzelfstandiging van de Dienst Landelijk Gebied, met een tweezijdige aansturing door provincies en rijk.
4. Afstemming met het Nationaal Bestuursakkoord water. Het gaat hierbij met name om de gezamenlijke onderwerpen: verdroging, diffuse bronnen en herstel van oorspronkelijke watersystemen
5. De rol van het Groenfonds wordt nader uitgewerkt.

Op basis van de bestuursovereenkomst stellen de provincies een voortschrijdend vierjarig provinciaal uitvoeringsprogramma op. De twaalf provinciale uitvoeringsprogramma's worden samengevoegd tot een interprovinciaal uitvoeringsprogramma. Over dit programma sluiten de partijen een uitvoeringscontract.

1.1.2 Uitvoeringsprogramma en uitvoeringscontract

In het provinciaal uitvoeringsprogramma geeft de provincie aan in welke gebieden zal worden gewerkt volgens de nieuwe werkwijze. Per gebied worden in het provinciale uitvoeringsprogramma de rijks- en provinciale doelen beschreven. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de gebiedsplannen en de daarbij behorende uitvoeringsprogramma's. De provincies hebben met het rijk afgesproken de doelen te beschrijven voor vijf maatschappelijke functies in het landelijk gebied: natuur, bos en landschap (inclusief cultuurhistorie en archeologie), recreatie en toerisme, landbouw, (drink)water. Per functie worden de doelen beschreven (bijvoorbeeld stimulering biologische landbouw, herverkaveling, grondaankoop, verbetering van de waterhuishouding, realisatie ecologische verbindingen). Vervolgens wordt het instrumentarium benoemd, uitgesplitst naar gebiedsgerichte rijksregelingen (o.a. landinrichting, SGB, programma beheer) en de eigen provinciale regelingen/subsidieprogramma's).

Het uitvoeringsprogramma is de basis van een voorschrijdend vierjarig uitvoeringscontract (UC) dat wordt getekend door het rijk en het IPO. In dit contract worden landelijk voor een periode van vier jaar concrete afspraken gemaakt over de te realiseren rijks- en provinciale doelen. Het UC geeft aan welke financiële middelen het rijk en de provincies inzetten voor de realisatie van de doelen. Dit contract laat onverlet de bevoegdheden van de begrotingswetgever en het budgetrecht van Provinciale Staten. Slechts in geval van zwaarwegende omstandigheden kan het UC worden herzien. Reeds aangegane subsidieverplichtingen kunnen niet worden herzien.

Met name ten aanzien van het onderdeel SGB zijn nog veel aspecten niet uitgewerkt. Het gaat hierbij onder andere om de doelformulering, de monitoring en evaluatie. De komende jaren zal nog een grote inspanning moeten worden geleverd om de deze aspecten verder uit te werken. In dit kader is in de bestuursovereenkomst een lijst met 21 procesafspraken opgenomen. Deze lijst is weergegeven in bijlage 1. In het uitvoeringscontract is in artikel 14 vastgelegd dat voor 1 maart 2002 een actieplan zal worden gepresenteerd dat erop is gericht om de operationele doelen van de gebiedsprogramma's, de provinciale uitvoeringsprogramma's en het uitvoeringscontract beter te laten aansluiten bij de SGB-eisen. Voor 1 maart 2001 zal worden vastgesteld welke operationele doelen uit de doel-middelen-tabel van de bestuursovereenkomst onvoldoende aansluiten op de provinciale uitvoeringsprogramma's en vice versa. Voor 1 juli 2002 worden door het rijk en de provincies procesafspraken vastgesteld gericht op een nadere uitwerking van uitvoerbaarheid, haalbaarheid en noodzaak tot concretisering van de bestuursovereenkomst, het uitvoeringscontract en het provinciaal uitvoeringsprogramma. Een en ander kan leiden tot een bijstelling van de (proces)afspraken in de bestuursovereenkomst, die zo nodig nog in 2002 bestuurlijk worden overeengekomen dan wel leiden tot een bijstelling van de bestuursovereenkomst 2003-2006.

1.2. Provinciaal Uitvoeringsprogramma gebiedsgerichte inrichting landelijk gebied Flevoland

In gebiedsgericht projecten beleid wordt geen nieuw beleid gemaakt, maar wordt beleid geoperationaliseerd en uitgevoerd. De basis van het provinciaal uitvoeringsprogramma (PUP) wordt dan ook gevormd door bestaand rijks, provinciaal en regionaal beleid. Belangrijke provinciale beleidsdocumenten zijn onder andere:

- Omgevingsplan Flevoland
- Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan
- Nota Natuur en Landschap

- Plan van Aanpak Verdroging
- Gebiedsplan agrarisch natuurbeheer
- Gebiedsplan natuur- en landschapsbeheer

Naast het PUP heeft de Provincie Flevoland ook andere uitvoeringsprogramma's die betrekking hebben op het landelijk gebied:

- Regionaal Economisch Ontwikkelingsprogramma Flevoland
- Uitvoeringsprogramma verdroging
- EPD-programma
- Provinciaal meerjarenprogramma infrastructuur en transport (PMIT).

Het PUP is afgestemd op deze programma's. Daarnaast zijn maatregelen in meerdere programma's beschreven omdat dit noodzakelijk is voor het genereren van rijksbijdragen.

Het provinciaal uitvoeringsprogramma vormt de basis voor enerzijds het UC tussen de provincie en het rijk en anderzijds voor de afspraken die de provincie in gebiedsgerichte projecten heeft gemaakt met de gebiedspartners (gemeenten, waterschappen maatschappelijke organisaties, brancheorganisaties, terreinbeherende organisaties). In een projectstructuur wordt in een aantal gebieden samengewerkt. De projectorganisatie bestaat uit een stuurgroep en een projectgroep. In elk gebied heeft de stuurgroep een gebiedsplan en een uitvoeringsprogramma 2002-2005 vastgesteld. Aan de hand van deze plannen en programma's is het PUP opgesteld.

In het provinciaal uitvoeringsprogramma worden vier "oude" uitvoeringsprogramma's geïntegreerd:

- het Interprovinciaal MeerjarenProgramma (IMP) Landelijk Gebied;
- het Meerjarenplan soortenbeheer
- het uitvoeringsprogramma Subsidiebesluit Gebiedsgericht Milieubeleid.

Zoals reeds aangegeven in de paragrafen 1.1.1 en 1.1.2 is er sprake van een groeimodel. Het uitvoeringsprogramma is opgesteld op basis van de inzichten en afspraken die aanwezig waren in november 2001. Voor de meeste doelstellingen is aangegeven op hoeveel hectare gebied ze van toepassing zijn. Deze hectares zijn indicatief weergegeven. De geraamde bedragen zijn voor 2002 min of meer hard, voor de periode 2003 – 2005 zijn ze indicatief. De geraamde SGB-bijdragen voor de periode 2003-2005 geven de ambities weer. In 2002 zal met het Rijk en de andere provincies worden onderhandeld over het SGB-bedrag dat in 2003 beschikbaar is voor de provincie Flevoland. Naar verwachting is in de periode 2003-2005 minder beschikbaar dan geraamd. Eind 2002 zal een uitvoeringsprogramma 2003-2006 worden opgesteld en zullen de maatregelen worden geprioriteerd.

De uitvoeringsprogramma's 2002 – 2005 van de gebieden Oostvaardersplassen – Almere, Randmeerzone Oostelijk Flevoland, Oostrand Noordoostpolder en Schokland hebben de basis gevormd van het provinciaal uitvoeringsprogramma 2002 – 2005 en maken hiervan integraal onderdeel uit.

2. Gebieden in Flevoland

2.1 Natuurgebieden

Ecologische hoofdstructuur

In het Omgevingsplan Flevoland heeft de Provincie Flevoland de provinciale ecologische hoofdstructuur (PEHS) begrensd. Deze is opgebouwd uit kerngebieden en ecologisch verbindingen (kaart 1). Deze structuur vormt de ruggengraat van de Flevolandse natuur en dient als zodanig te worden veiliggesteld. Bij de begrenzing van de ecologische structuur was de samenhang met grote natuurgebieden in andere provincies een belangrijk uitgangspunt, waardoor Flevoland een schakel kan vormen in de nationale en internationale ecologische hoofdstructuur. Het (inter)nationaal belang van de PEHS blijkt onder andere uit het feit dat een groot deel van met name de natte gebieden is aangewezen als Speciale Beschermingszone op grond van de EU-Vogelrichtlijn, als wetland op grond van de wetlandconventie of als natuurmonument. De kerngebieden omvatten, naast de buitendijkse watergebieden, vooral bestaande bos- en natuurgebieden met hoge actuele of potentiële waarden.

Verdroogde natuurgebieden

In de provincie Flevoland ligt een aantal natuurgebieden waarbinnen de waterhuishouding niet optimaal is afgestemd op de huidige en potentiële natuurwaarden (kaart 2). Wanneer sprake is van een structureel te lage grond- en/of oppervlaktewaterstand of wanneer water wordt aangevoerd van een ongewenste kwaliteit, wordt de problematiek aangeduid met de term verdroging. Het beleid ten aanzien van verdroging is uitgewerkt in het plan van aanpak verdroging.

Binnendijkse waternatuur

De wateren in Flevoland herbergen specifieke flora en fauna, die variëren per watertype. Voor de ontwikkeling van die flora en fauna is een goede waterkwaliteit van belang, evenals de inrichting en het beheer van de wateren. Op kaart 3 zijn de gebieden weergegeven met bijzondere waternatuur en gebieden met potenties voor bijzonder zoetwaternatuur. Het beleid van de provincie voor deze gebieden is gericht op behoud en ontwikkeling van de bijzondere waternatuur, waarbij deze zo goed mogelijk geïntegreerd wordt in de huidige of toekomstige bestemmingen van deze gebieden.

Milieubeschermingsgebieden voor natuur

In Flevoland is een aantal gebieden als milieubeschermingsgebied voor natuur aangewezen (kaart 4). Het gaat om staatsnatuurmonumenten en om overige gebieden met een hogere milieukwaliteit dan multifunctionele gebieden. De keuzen van de gebieden is gebaseerd op het type beheer. Alleen de gebieden met “begeleid natuurlijk” en “half natuurlijk” beheer zijn aangewezen. Uitgezonderd hiervan zijn de ecologische verbindingen en lijnvormige elementen die langs watergangen lopen in de open landbouwgebieden en enkele nog niet verworven gebieden. De provincie bevordert een optimale bescherming en een op behoud en ontwikkeling van natuurwaarden gericht beheer.

Kaart 1

Kaart 2

Kaart 3

Kaart 4

2.2 Gebieden met cultuurhistorische waarden en archeologische monumenten

Flevoland kent een bijzondere ontstaans- en cultuurgeschiedenis. Van het ontstaan van het gebied tijdens de realisatie van het Zuiderzeeproject zijn vele zichtbare getuigen, zoals de dijken, gemalen en sluizen, meetstoelen, vakwerkschuren en de rationele strakke verkaveling. Daarnaast is sprake van cultuurhistorische monumenten, archeologische monumenten en aardkundige waarden.

Op Urk zijn diverse rijksmonumenten. De Noordoostpolder heeft rijksmonumenten op Schokland en Oud Kraggenburg. Op korte termijn zullen nog circa 60 rijksmonumenten en enige tientallen gemeentelijke monumenten op Urk en in de Noordoostpolder worden toegevoegd.

In de bodem van zowel het land als in de (grote) wateren zijn vele resten te vinden van de oudere geschiedenis in de vorm van archeologische en aardkundige waarden. Voorbeelden van archeologische waarden van oudere datum zijn scheepswrakken, nederzettingen van prehistorische jagers en verzamelaars, de middeleeuwse burcht van Kuinre en het UNESCO monument Schokland. Archeologische waarden zijn aan het oppervlak nagenoeg niet zichtbaar en dus gevoelig voor menselijke en natuurlijke aantasting, zoals inpoldering, grondwaterstandverlaging, inklinking, bebouwing, ploegen, egalisaties en doorworteling. Het verloren gaan van deze waarden dient zoveel mogelijk te worden voorkomen. De cultuurhistorische waarden en archeologische monumenten zijn weergegeven op de kaarten 5 en 6.

2.3 Recreatiegebieden

Het beleid van de provincie richt zich op het zoveel mogelijk benutten van ontwikkelingsmogelijkheden van de toeristisch-recreatieve infrastructuur zodanig dat verdere concentratie en differentiatie van grootschalige voorzieningen bereikt wordt. Het streefbeeld voor de ontwikkeling van recreatie en toerisme is weergegeven op kaart 7. Op deze kaart worden onderscheiden recreatiezones, zwaartepunten recreatie en toerisme, recreatiesteunpunten en recreatieve verbindingzones.

De als te ontwikkelen aangegeven bestaande en nieuwe zwaartepunten bieden ruimte aan de vestiging van grootschalige toeristische activiteiten. Hierbij is steeds een zorgvuldige inpassing in de omgeving van belang, waarbij rekening moet worden gehouden met kwetsbare functies.

Ter bevordering van de samenhang zijn recreatiezones aangewezen. Binnen deze zones wordt gestreefd naar grotere thematische samenhang, complementariteit en kwaliteitsverbetering van zwaartepunten, steunpunten en recreatieve verbindingzones.

Recreatiesteunpunten zijn locaties waar een aantal toeristisch-recreatieve ontwikkelingen op kleinere schaal mogelijk is. Recreatieve verbindingzones zijn zones die een functionele verbinding leggen tussen recreatiezones. De realisering van routestructuren voor fietsen, wandelen en varen wordt gekoppeld aan kleinschalige logiesvormen en anderen toeristisch-recreatieve diensten.

Kaart 5

kaart 6

Kaart 7

2.4 Gebieden voor drinkwater

In Flevoland zijn zes milieubeschermingsgebieden voor grondwater aangewezen (zie kaart 8). De kwaliteit van het grondwater in deze gebieden is dusdanig dat het met een beperkte behandeling geschikt is als drinkwater. Vijf van deze gebieden zijn aangewezen vanwege de bescherming van bestaande en nog te ontwikkelen winningslocaties voor drinkwater. In de milieubeschermingsgebieden voor grondwater biedt de provincie bescherming aan de winning van grondwater voor de drinkwatervoorziening. Met name de gebieden Bremerberg en Harderdijkstrook zijn gevoelig voor verontreiniging met nutriënten, bestrijdingsmiddelen en zware metalen.

2.5 Strategische aandachtsgebieden

Het gebiedsgerichte beleid in Flevoland kreeg zijn uitwerking in het eerste Provinciale Milieubeleidsplan. Het Milieubeleidsplan Flevoland 1994-1998 is verlengd tot november 2000. Op 2 november 2000 is het Omgevingsplan Flevoland door Provinciale Staten vastgesteld, hiermee is het Milieubeleidsplan vervallen. Het gebiedsgericht beleid is daarmee een onderdeel van het Omgevingsplan.

De Provincie Flevoland onderscheidt milieubeschermingsgebieden, waarin het behoud en de ontwikkeling van een specifieke milieukwaliteit centraal staan. Zo zijn er milieubeschermingsgebieden aangewezen voor grondwater (paragraaf 2.4), stilte (kaart 9), bodem (kaart 10) en natuur (paragraaf 2.1). De provincie gaat bij deze gebieden uit van het stand-still beginsel. Daarnaast onderscheidt de provincie gebieden die een integrale aanpak nodig hebben via gebiedsgerichte projecten. In de zogenoemde "strategische aandachtsgebieden" (kaart 11) worden afspraken gemaakt over de gewenste ontwikkeling van ecologische, ruimtelijke, economische en milieuhygiënische kwaliteiten van het gebied en het aandeel dat iedere betrokkene daarin heeft met betrekking tot de uitvoering van projecten en maatregelen. Een groot aantal milieubeschermingsgebieden ligt binnen deze strategische aandachtsgebieden.

In de strategische aandachtsgebieden kiest de Provincie Flevoland op korte of middellange termijn voor een procesmatige en integrale aanpak met het doel een optimale benutting van diverse (potentiële) gebiedskwaliteiten (ecologisch, ruimtelijk, economisch en milieuhygiënisch) te bereiken. In de gebieden is een groot aantal doelen op het gebied van natuur, water, bos en landschap, recreatie en toerisme, cultuurhistorie en archeologie, landbouw, milieu en water. Om te bepalen of de betreffende algemene of bijzondere milieukwaliteit in een gebied bereikt is, is het nodig dat de milieukwaliteitdoelstellingen van het gebiedsgericht milieubeleid toetsbaar zijn. De provincie geeft aan welke gewenste milieukwaliteit in de bijzondere gebieden moet worden bereikt, gelet op de kansen en bedreigingen voor het milieu binnen de gebieden. In samenspraak met de bij een gebied betrokken partijen worden per gebied de milieukwaliteitdoelstellingen operationeel gemaakt. Verdere integratie met de watersysteembenadering en de watersystemen in Flevoland wordt in de planperiode nagestreefd. Met de gebiedspartners zijn en zullen afspraken worden gemaakt over de gewenste ontwikkeling van het gebied en over de taakverdeling bij de realisering daarvan. Per aandachtsgebied is of wordt een

Kaart 8

Kaart 9

Kaart 10

Kaart 11

gebiedsvisie en een plan van aanpak opgesteld. In het Omgevingsplan Flevoland zijn negen strategische aandachtsgebieden onderscheiden. Deze gebieden zijn als volgt geselecteerd:

- De bestaande bodembeschermingsgebieden zijn als eerste geselecteerd. Hiervoor was namelijk al een integraal beleid ingezet.
- Daarnaast zijn de gebieden geselecteerd waar meerdere beschermingsthema's een rol spelen. Hier is sprake van een complexe problematiek waarvoor een integrale aanpak noodzaak is.
- Vervolgens zijn gebieden geselecteerd op basis van te verwachten ontwikkelingen. In deze gebieden kunnen problemen op het gebied van milieu alleen in samenhang met andere onderwerpen (economie, ruimtelijke ordening, verkeer, natuur, recreatie, etc.) worden opgelost.
- Tenslotte zijn alle overeenkomstige en aaneengesloten gebieden geclusterd.

In het provinciaal omgevingsplan zijn negen strategische aandachtsgebieden aangewezen: Lemmerbaai / Rutten, Oostrand Noordoostpolder, Ketelmeer, Havengebied Urk, Schokland, Randmeerzone Oostelijk Flevoland, Knardijk – Larservaart, Oostflank / Eemgebied, Oostvaardersplassen – Almere (OPAL). In het omgevingsplan is integraal het beleid vastgelegd voor de periode 2001-2005 met een doorkijk naar 2015. In de SGB-regeling is opgenomen dat voor de gebieden een lange (2010-2015) en een korte termijn visie moeten worden opgesteld. De termijn van het Omgevingsplan komt overeen met dit criterium.

In zes gebieden, Oostrand Noordoostpolder, Ketelmeer, Schokland, Randmeerzone Oostelijk Flevoland, Oostflank / Eemgebied en Oostvaardersplassen – Almere (OPAL) is reeds een gebiedsgericht project gestart. In 2002 – 2005 zullen vier gebieden gebruik maken van de SGB-regeling: Oostrand Noordoostpolder, Schokland, Randmeerzone Oostelijk Flevoland en Oostvaardersplassen - Almere. Het gebiedsgericht project Oostflank / Eemgebied is tijdelijk stopgezet gezien de ontwikkelingen in het kader van de 5e nota Ruimtelijke Ordening en de Structuurvisie Zuidelijk Flevoland.

3. Doelen en middelen

In dit hoofdstuk worden doelen per maatschappelijk functie beschreven. Voor deze indeling wordt gekozen omdat deze aansluit bij de opzet van de bestuursovereenkomst en het uitvoeringscontract. Het nadeel van deze indeling is dat het uitvoeringsprogramma geen inzicht geeft in de doelen en maatregelen per strategisch aandachtsgebied. Hiervoor wordt verwezen naar de gebiedsplannen en daarbij behorende uitvoeringsprogramma's van de strategische aandachtsgebieden. In bijlage 2 zijn de strategische aandachtsgebieden beschreven. Per gebied zijn een beknopte gebiedsbeschrijving, de doelen, een kaart en de doel-middelen-tabel (onderdeel SGB) opgenomen. Daarnaast is voor het onderdeel SGB ook een doel-middelen-tabel opgenomen voor de provincie Flevoland (optelsom van de vier strategische aandachtsgebieden). Bijlage 4 bevat een overzicht van de budgetten die de provincie beschikbaar heeft voor de verschillende doelen.

3.1 Natuur terrestisch

3.1.1 Begrenzing nieuwe natuur

Aan de provincie Flevoland is 1595 ha "nieuwe natuur" toegewezen (relatienotagebied en natuurontwikkelingsgebied). Het grootste gedeelte hiervan (1322 ha) is begrensd in zogenaamde begrenzingenplannen voor relatienota en natuurontwikkelingsgebieden. Voor de resterende hectares zijn in overleg met de terreinbeheerders voorstellen ontwikkeld. Begin 2002 brengt de provincie Flevoland een "gebiedsplan voor natuur en landschap" in procedure. Na vaststelling van het gebiedsplan zal ca. 1580 ha "nieuwe natuur" formeel begrensd zijn. De overige 15 hectares zullen gebruikt worden om bij de realisatie ook enige flexibiliteit te kunnen behouden.

Aan Flevoland toegewezen "nieuwe natuur"	1595 ha
Reeds begrensd	1322 ha
Aanvullende begrenzing in natuurgebiedsplan	261 ha
Restant t.b.v. flexibiliteit in afronding	12 ha

3.1.2 Verwerving nieuwe natuur

Een groot deel van de begrensde hectares is reeds verworven, in totaal ongeveer 1000 ha in een periode van 5 jaar (1997 – 2001). Uitgaande van 100% verwerving in 2018 zal er vanaf 2002 jaarlijks 38,4 ha (gegevens DLG) aangekocht moeten worden. De aan Flevoland toegewezen middelen zijn gebaseerd op deze aantallen. De ervaring leert echter dat in Flevoland vrijwel altijd gehele bedrijven voor aankoop worden aangeboden, de Flevolandse agrariërs gaan over het algemeen op een hele zakelijke manier om met begrenzing. De verwachting is dan ook dat er bij voldoende financiële middelen jaarlijks 100 tot 150 ha aangekocht kan worden.

In het gebiedsplan voor natuur en landschap wordt de mogelijkheid voor particulier natuurbeheer opengesteld met een "ja, mits" beleid. Dit betekent dat particulier natuurbeheer wordt toegestaan onder voorwaarde dat de aangegeven natuurdoelen gerealiseerd kunnen worden. De inschatting in Flevoland is dat voor maximaal 5% van het beschikbare quotum van deze optie gebruik gemaakt zal worden (maximaal 80 ha).

Reeds verworven (geg. DLG)	942 ha
Nog te verwerven	573 - 653 ha (0-5% particulier natuurbeheer)
T/m 2018 jaarlijks te verwerven	38,4 ha
Ambitie voor jaarlijkse verwerving	110-150 ha

In bijlage 4 zijn voor grondverwerving twee tabellen opgenomen:

1. ambitie: prestatie, bijdrage rijk, provincie en overig
2. beschikbaar: prestatie, bijdrage rijk, provincie en overig

3.1.3 Inrichting nieuwe natuur

Ten aanzien van inrichting nieuwe natuur is er sprake van een achterstand ten opzichte van de verwerving. Van de aangekochte gebieden is circa 45% ingericht. Voor de periode tot 2018 zal dus nog ongeveer 1000 ha ingericht moeten worden. De inrichtingsopgave is afhankelijk van het natuurdoel voor het betreffende gebied. In vrijwel alle gevallen betreft het een aanpassing van de waterhuishouding. Vaak wordt in de inrichtingsplannen een combinatie gemaakt van de inrichting van nieuwe natuur met een verbeterde inrichting van de bestaande natuur. Voor 2002 is de (hydrologische) inrichting voorzien voor ca. 250 ha nieuwe natuur (oostzijde Schokland, Kadoelerveld, deel Harderbos/Harderbroek, Roggebotstaete). De maatregelen kunnen deels doorlopen naar 2003. Voor de periode 2003-2005 wordt uitgegaan van de inrichting van circa 150 ha per jaar. De inrichting wordt gefinancierd vanuit Programma beheer.

Reeds ingericht	400 – 450 ha
Nog in te richten	Ca. 1000 ha
T/m 2018 jaarlijks in te richten	Ca. 60 ha
Ambitie voor jaarlijkse inrichting	100-150 ha

3.1.4 Robuuste verbindingen

Aanvullend op bovengenoemd quotum zijn de opgaven voor het realiseren van robuuste ecologische verbindingen. In de vijfde nota Ruimtelijke Ordening en de nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur is voor Flevoland een robuuste verbinding opgenomen, daarbij wordt gedacht aan een verbinding die het mogelijk moet maken dat grote zoogdieren zoals het edelhert van de Veluwe naar de Oostvaardersplassen kunnen trekken. Het ministerie van LNV heeft hierbij vooralsnog een oppervlakte van ca. 400 ha in gedachten. De provincie Flevoland heeft het voornemen om in het kader van de integrale inrichtingsstudie Zuidelijk Flevoland te gaan uitzoeken wat de mogelijkheden zijn voor een dergelijke verbinding tussen het Horsterwold en de Oostvaardersplassen en aan welke omvang gedacht moet worden. De provincie heeft daarbij voor ogen om functiecombinaties te realiseren met onder andere waterberging, recreatie en landbouw. Resultaten van deze verkenning worden op z'n vroegst halverwege 2002 verwacht, hierop vooruitlopend is nog geen indicatie te geven van het aantal hectares dat voor verwerving en inrichting in aanmerking komt.

3.1.5 Overige ecologische verbindingen

In het natuurbeleidsplan uit 1990 waren meerdere ecologische verbindingen aangegeven waarbij aan de provincie gevraagd werd deze nader uit te werken. De provincie Flevoland heeft dit gedaan door het opstellen van een visie ecologische verbindingen die in hoofdlijnen is opgenomen in het Omgevingsplan.

Mede als gevolg van de beleidswijziging van LNV, waarbij gekozen is voor een beperkt aantal meer robuuste verbindingen is de realisatie van de overige verbindingen moeizamer geworden. De nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur, spreekt over realisatie via verschillende wegen, onder andere de robuuste verbindingen, de kwaliteitsimpuls landschap, strategische groenprojecten, landinrichtingsprojecten, reconstructie. Met uitzondering van de robuuste verbindingen zijn deze instrumenten voor Flevoland tot dusverre niet beschikbaar. Dit betekent dat Flevoland voor de realisatie van de ecologische verbindingen is aangewezen op gebiedsgerichte projecten in het kader van de SGB-regeling of op realisatie via PPS-constructies.

Om toch een aantal van de meest relevante verbindingen te kunnen realiseren heeft de provincie hiervoor in haar gebiedsplan 20 ha gereserveerd. Wanneer de provincie Flevoland ook in de komende jaren niet in aanmerking komt voor extra impulsen op dit gebied is het de vraag of het totaal aan ecologische verbindingen realiseerbaar zal blijken.

3.1.6 Verwerving bestaande natuur

Voor verwerving van bestaande natuur is in Flevoland geen sprake van een toegewezen quotum, er is evenmin een vastgestelde afrondingenkaart. Daarom is in het kader van het gebiedsplan voor natuur en landschap bij de terreinbeheerders geïnventariseerd welke wensen leven ten aanzien van de verwerving van bestaande natuur. Het gaat in totaal om een kleine 200 ha. Het grootste gedeelte daarvan is het Waterloopbos, op dit moment in eigendom bij een projectontwikkelaar, maar gelet op

de hoge actuele en potentiële natuurwaarden reeds opgenomen in de PEHS. Onderhandelingen tussen de projectontwikkelaar en de gemeente over eventuele verkoop aan Natuurmonumenten zijn gaande. Daarnaast gaat het om een negental kleinere gebiedjes; drie biezenveldjes, een natuurcamping, een strookje langs een vaart en dergelijke.

Ambitie t/m 2018	Ca. 200 ha
Onderhandelingen gaande tbv 2002	120 ha
Jaarlijks te verwerven vanaf 2003	Min. 5 ha
Ambitie jaarlijks te verwerven vanaf 2003	Ca. 10 ha

In bijlage 4 zijn voor grondverwerving twee tabellen opgenomen:

1. ambitie: prestatie, bijdrage rijk, provincie en overig
2. beschikbaar: prestatie, bijdrage rijk, provincie en overig

3.1.7 Inrichting bestaande natuur

Voor behoud en herstel van de bestaande natuur is de provinciale natuurdoeltypenkaart en in het verlengde daarvan het gebiedsplan voor natuur en landschap richtinggevend. Van alle natuurgebieden is in het gebiedsplan aangegeven wat de natuurdoelstelling is en in hoeverre hiervoor nog omvorming of inrichting noodzakelijk is. Daarnaast heeft de provincie in het plan van aanpak verdroging een programmering opgenomen voor herstel van het verdroogd areaal.

Voor wat betreft de bosgebieden is voor Flevoland kenmerkend dat het in de meeste gebieden nog zeer goed zichtbaar is dat ze halverwege de 20^e eeuw zijn aangelegd. Om de ecologische (en recreatieve) waarde van deze bosgebieden te verhogen is voor vrijwel het gehele areaal een omvorming naar een meer natuurlijke situatie gewenst. Aangezien Flevoland een bosrijke provincie is gaat het hier om een aanzienlijke opgave (ruim 20.000 ha). Hierbij is voor het grootste gedeelte sprake van omvorming naar bostypen met verhoogde natuurwaarden. Het areaal natuurbos in Flevoland is beperkt tot ca. 23% van het bosgebied. Uitvoering van deze maatregelen gebeurt vooral via Programma Beheer en via het gebiedsgericht beleid.

Plan van aanpak verdroging	Ca. 2500 ha
Areaal om te vormen bos	15.000 – 20.000 ha
Kwaliteitsverbetering t.b.v. behalen pluspakketten	Ca. 2500 ha

3.1.8 Verdroging

De provincie stelt zich ten doel om in 2005 het areaal verdroogd natuurgebied te reduceren met 50% ten opzichte van het areaal dat is weergegeven op de referentiekaart verdroging natuurgebieden (kaart 3), onder de voorwaarde dat tot 2005 het rijk een zelfde hoeveelheid financiële middelen beschikbaar stelt als in de periode 1994-1998 en de subsidie minimaal 50% bedraagt. Het rijk streeft naar een reductie van 40% in 2010. Het Flevolands beleid is ambitieuzer, omdat met relatief eenvoudige maatregelen en daardoor met geringe financiële inspanning de verdroging kan worden bestreden. Een deel van de verdroging wordt gebiedsgericht aangepakt. In de periode 2002 – 2005 gaat het om 2.254 hectare. Voor de vernatting van natuurgebieden is een beperkte hoeveelheid SGB-budget geprogrammeerd. De vernattingsmaatregelen worden binnen de natuurgebieden uitgevoerd. Hiervoor zal OBN-subsidie worden aangevraagd (OBN = Overlevingsplan Bos en Natuur). Daarnaast wordt een deel van de maatregelen uitgevoerd in nieuw verworven gebieden die vallen binnen de ecologische hoofdstructuur. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van de inrichtingssubsidie die beschikbaar wordt gesteld vanuit Programma Beheer.

	Prestatie	2002				2003-2005			
	ha in 2005	kosten	SGB	Provincie	Derden	kosten	SGB	Provincie	Derden

Schokland	135	0	0	0	0	181.512	90.756	0	90.756
Oostrand Noordoostpolder	737	224.623	0	0	224.623	707.499	0	0	707.499
Randmeerzone Oostelijk Flevoland	1.382	258.655	0	0	258.655	911.644	0	0	911.644
Totaal	2.254	483.278	0		483.278	1.800.655	90.756	0	1.709.899

3.1.9 Emissiereductie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen

In de strategische aandachtsgebieden Randmeerzone Oostelijk Flevoland, Schokland en Oostrand Noordoostpolder wordt emissiereductie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen beoogd. Aan alle landbouwers in deze gebieden zullen maatregelpakketten worden aangeboden die zijn gericht op emissiereductie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen. De totale oppervlakte landbouwgebied is ca. 21.750 hectare. De maatregelen worden aangeboden op basis van vrijwilligheid. De landbouwers worden geadviseerd bij de implementatie van een duurzaam productiesysteem op het bedrijf. Deze maatregelen worden uitgevoerd ten behoeve van een aantal functies en gericht op een aantal milieuproblemen:

- In de gebieden liggen deelgebieden met bijzondere waternatuur en gebieden met potenties voor bijzondere waternatuur;
- in de gebieden ligt een groot deel van de ecologische hoofdstructuur;
- in de gebieden liggen milieubeschermingsgebieden voor bodem;
- in de gebieden liggen 1 of meerdere watersystemen en/of vaarten waar het jaargemiddelde totaal stikstof boven de grenswaarde ligt [watersysteemrapportage Flevoland 1997];
- in de gebieden liggen 1 of meerdere watersystemen en/of vaarten waar het jaargemiddelde totaal fosfor boven de grenswaarde ligt [watersysteemrapportage Flevoland 1997];
- in de gebieden liggen 1 of meerdere watersystemen met 1 of meer bestrijdingsmiddelen in het grondwater met concentraties hoger dan de drinkwaternorm [watersysteemrapportage Flevoland 1997];
- in alle tochten worden bestrijdingsmiddelen aangetroffen en geen enkele agrarische tocht voldoet aan de norm [Watersysteemrapportage Flevoland 1997].

	Prestatie	2002				2003-2005			
	Ha in 2005	kosten	SGB	Provincie	Derden	Kosten	SGB	Provincie	Derden
Schokland	1.250	0	0	0	0	55.304	27.652	8.026	19.626
Oostrand Noordoostpolder	10.000	0	0	0	0	691.458	345.729	76.818	268.911
Randmeerzone Oostelijk Flevoland	10.500	0	0	0	0	273.630	136.815	29.949	106.866
Totaal	21.750	0	0	0	0	1.020.392	510.196	114.793	395.403

Voor 2002 zijn geen middelen geprogrammeerd. Gebruik zal worden gemaakt van de middelen die zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma 2001. In 2001 kan geen gebruik worden gemaakt van dit budget omdat de milieuonderdelen van de SGB-regeling niet door de Europese Commissie zijn genotificeerd. Het Rijk beschouwt deze middelen als een verplichting vanuit 2001, waarvoor de kasmiddelen in 2002 beschikbaar komen.

3.1.10 Soortenbeleid

Het rijk en de provincies hebben gezamenlijk een meerjarenprogramma uitvoering soortenbeleid opgesteld. Op basis van dit plan heeft de provincie jaarlijks de beschikking over €€ 45.378,-- , te besteden aan projecten voor het behoud van bedreigde dier- en plantensoorten en de verbetering van de leefomstandigheden daarvan. In het meerjarenprogramma is een prioriteitsvolgorde aangegeven.

Voor Flevoland zijn in dit verband vooral de soorten van moerassen en plassen in Laag Nederland van belang. Te denken valt aan zoogdieren zoals de otter en de noordse woelmuis, aan een grote groep moerasvogels, en ook aan reptielen, amfibieën en aan vlinders. Binnen het agrarisch gebied is de Grauwe Kiekendief een nationale aandachtsoort.

Daarnaast kan de provincie Flevoland aanvullend aandacht besteden aan een aantal soorten die vooral voor de eigen provincie van belang zijn. Voor Flevoland zijn dit de bever, de waterspitsmuis, de patrijs en overige akker- en weidevogels.

3.1.11 Vrijwillig landschapsbeheer

De stichting landschapsbeheer Flevoland is actief op zes werkvelden, dit zijn:

- natuur- en landschapsbeheer met vrijwilligers;
- agrarisch natuur- en landschapsbeheer;
- natuur- en landschapsbeheer met overheden en particulieren;
- soortenbeheer;
- cultuurhistorie en aardkundig landschapsbeheer;
- kenniscentrum.

Voor deze taken krijgen zij deels een structurele, ondersteuningssubsidie en daarnaast krijgen zij voor specifieke projecten projectsubsidie. De structurele bijdrage bedraagt op dit moment € 52.879 (rijksbijdrage € 25.652 en provinciale bijdrage € 27.227). Op grond van de afgesproken herverdeling van rijksmiddelen zal de rijksbijdrage met ingang van 2003 verhoogd worden met 6 jaarlijkse stappen van ca. € 23.597. Daarnaast besteedt de stichting jaarlijks circa € 385.713 aan projectsubsidie.

3.1.12 Natuurbeschermingswet

De provincie Flevoland kent een 10-tal beschermde, dan wel staatsnatuurmonumenten (gebieden aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet). Dit zijn:

- Lepelaarplassen (350 ha)
- Toppad Urk (18 ha)
- Staartreservaat (5 ha)
- Oostvaardersplassen (5600 ha)
- IJmeer/Kustzone Muiden (110 ha*)
- Eemmeer (1050 ha*)
- Gooimeer (500 ha*)
- Drontermeer (245 ha)
- Vossemeer (180 ha*)
- Zwarte Meer (1650 ha)

* Deze gebieden zijn provinciegrens overschrijdend.

Aanwijzing van het Veluwemeer (955 ha) en het Kadoeler- en Vollenhovermeer (200 ha) is in voorbereiding.

De uitvoering van de Natuurbeschermingswet is in 1996 gedecentraliseerd naar de provincies. Dit houdt in dat de provincies verantwoordelijk zijn voor de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving, het ministerie blijft verantwoordelijk voor nieuwe aanwijzingen. Uit oogpunt van efficiëntie is het toezicht van de grensoverschrijdende natuurmonumenten ondergebracht bij de provincie Flevoland.

Bij de decentralisatie van taken zijn (naast afspraken over de personele lasten en de lasten voor het onderhoud van de toezichtsvaartuigen) afspraken gemaakt over de blijvende financiering van lopende verplichtingen. Flevoland komt in dit verband in aanmerking voor een jaarlijkse bijdrage ten behoeve van het onderhoud van de bebakening, betonning en bebording in de natuurmonumenten in de randmeren.

Voor aanvullende taken, zoals het opstellen van beheersplannen, het opstellen van publieksfolders en dergelijke wordt in samenwerking met LNV een meerjarenplanning gemaakt op grond waarvan eenmalig extra budget kan worden toegekend.

Voor nieuwe gebieden is de afspraak met LNV dat er tegelijk met de aanwijzing ook afspraken worden gemaakt over de benodigde financiën. De aanwijzing van het Veluwemeer is in een vergevorderd stadium, over de extra taken en kosten die dit mee zich meebrengt zijn nog geen afspraken gemaakt tussen het ministerie van LNV en de provincie.

3.2 Natuur aquatisch

3.2.1 Emissiereductie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen

Voor de doelstelling wordt verwezen naar paragraaf 3.1.9 “emissiereductie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen natuur terrestisch”. De maatregelen die zullen worden uitgevoerd hebben tot doel het verbeteren van de milieukwaliteit voor terrestrische en aquatische natuur.

3.2.2 Natuurvriendelijke oevers en natte verbindingzones

In de provincie Flevoland liggen ecologische verbindingen van nationaal en regionaal niveau. Via de ecologische verbindingen worden natuurgebieden verbonden die een onderdeel zijn van de ecologisch hoofdstructuur. De ecologische verbindingen bestaan uit waterlopen en direct daaraan grenzende gronden. De verbindingen hebben een functie voor natte en droge natuur.

Natuurvriendelijke oevers zijn een belangrijk onderdeel van natte ecologische verbindingen. In de provincie Flevoland zullen in 2002 – 2005 langs een lengte van circa 23 km (excl. Marknessetocht) vaart/tocht, natte ecologische verbindingen dan wel natuurvriendelijke oevers worden aangelegd. Voor een groot deel liggen deze natte ecologische verbindingen binnen de strategische aandachtsgebieden Schokland, Oostrand Noordoostpolder en Randmeerzone Oostelijk Flevoland. Twee projecten vallen niet binnen de strategische aandachtsgebieden:

- natuurvriendelijke oeverinrichting Lage Vaart, gedeelte Hollandsehout – Lelystad
2003: € 260.000, 25% SGB
2004: € 317.000, 25% SGB
- natuurvriendelijke oeverinrichting Lage Vaart, gedeelte Lelystad
2005: € 272.000, 25% SGB

	Prestatie	2002				2003-2005			
	Lengte km 2005	kosten	SGB	Provincie	Derden	Kosten	SGB	Provincie	Derden
Oostrand Noordoostpolder	2 + Markness etocht	217.000	98.500	20.000	98.500	649.000	167.250	461.750	20.000
Randmeerzone Oostelijk Flevoland	15.5	319.626	159.813	120.252	39.561	857.190	399.218	199.318	258.654
Lage Vaart	5.5	0	0	0	0	849.000	212.250	636.750	0
Totaal	23 + markness etocht	536.626	258.313	140.252	138.061	2.355.190	778.718	1.297.818	278.654

3.3 Bos en landschap

3.3.1 Bosuitbreidingslocaties

In het eerste Structuurschema Groene Ruimte (SGR) zijn voor Flevoland geen bosuitbreidingslocaties aangegeven. In het SGR2 dat op dit moment in voorbereiding is lijkt deze categorie niet terug te komen.

In het Omgevingsplan van de provincie is aangegeven dat vooral de oostrand van Oostelijk Flevoland in aanmerking komt voor uitbreiding van de groenstructuur. Daarbij wordt zowel gedacht aan bosuitbreiding (als compensatie, dan wel als verbreding van de recreatiemogelijkheden) als aan de ontwikkeling van landgoederen.

Daarnaast acht de provincie Flevoland het wenselijk dat in de nabijheid van Emmeloord een uitbreiding van het bosoppervlakte komt om de inwoners van Emmeloord van meer uitloopruiimte te voorzien dan nu het geval is (zie ook bij stedelijk groen).

3.3.2 Kwaliteitsimpuls landschap

In de nota Natuur voor mensen, mensen voor Natuur is het instrument van de groen-blauwe dooradering of de kwaliteitsimpuls landschap opgenomen. Landelijk is het streven om 400.000 ha landelijk gebied 'op te knappen'. Hiervoor zal gericht geïnvesteerd worden in 40.000 ha aanleg en herstel van kenmerkende landschapselementen. Voor 10.000 ha is functiewijziging mogelijk. Voor een goede instrumentatie van deze nieuwe beleidsimpuls is in 2001 begonnen met een 8-tal proefprojecten. De resultaten daarvan zullen in de loop van 2003 duidelijk worden. Daarna is een verbreding van het instrument naar andere gebieden voorzien. Daarbij wordt vooral gedacht aan de nationale en provinciale landschappen, gebieden met grote landschappelijke en cultuurhistorische waarde. In de provincie Flevoland komt vooral de Noordoostpolder, dat ook is aangewezen als Belvédèregebied, hiervoor in aanmerking. In het kader van het Belvédèreproject wordt op dit moment gewerkt aan een kwaliteitskaart voor dit gebied. Op grond van die kaart kunnen keuzes gemaakt worden over de te herstellen en verbeteren landschapsstructuren.

Daarnaast is de provincie begonnen met een verkenning voor een integrale inrichtingsstudie voor Noordelijk Flevoland onder de werktitel "Noordelijk Flevoland, een dynamisch monument". De mogelijkheden om ook in dit gebied een impuls te geven aan de landschapskwaliteit maakt hier deel van uit.

3.3.3 Toename areaal behoud, herstel en ontwikkeling

In de Oostrand Noordoostpolder wordt ecologisch bermbeheer gestimuleerd. De oostrand bevat gebieden met hoge ecologische potenties. Er zijn bermen waar in de jaren zestig en zeventig vele plantensoorten hebben gestaan, die thans op de Rode Lijst voorkomen. Na een aantal ophogingen van deze bermen met gebiedsvreemd materiaal zijn de bijzondere natuurwaarden grotendeels verloren gegaan. Door de kleilaag af te plagen komt het onderliggende schrale Kuinderzand weer aan de oppervlakte en neemt het aantal zeldzame soorten toe.

In de Oostrand Noordoostpolder ligt het rijksmonument Oud kraggenburg. Dit monument zal recreatief, landschappelijk en natuurlijk worden ingebed in de omgeving.

	Prestatie	2002				2003-2005			
		kosten	SGB	Provincie	Derden	Kosten	SGB	Provincie	Derden
Oostrand Noordoostpolder	Pm	144.506	72.253	54.103	18.150	284.444	142.222	87.772	54.450
Totaal	pm	144.506	72.253	54.103	18.150	284.444	142.222	87.772	54.450

3.3.4 Cultuurhistorie en archeologische waarden

In de strategische aandachtgebieden Schokland en Oostrand Noordoostpolder liggen belangrijke cultuurhistorische waarden. Verschillende cultuurhistorische elementen op Schokland verkeren in

slechte bouwkundige staat en verslechteren bovendien in hoog tempo. Het streven is om 5 elementen in de periode 2002 – 2005 te herstellen en consolideren. Daarnaast wordt de hydrologische bufferzone vernat om de in bodem liggende waarden te conserveren. Deze vernatting wordt gecombineerd met de vernatting ten behoeve van de natuurwaarden in de bufferzone. Er is sprake van een integraal project, de kosten zijn geprogrammeerd bij het doel tegengaan verdroging natuurgebieden (paragraaf 3.1.8).

Belangrijke cultuurhistorische objecten in de Oostrand Noordoostpolder zijn de burchten van Kuinre en het rijksmonument Oud Kraggenburg. Maatregelen die zullen worden genomen voor deze twee objecten maken vooralsnog geen onderdeel uit van het provinciaal uitvoeringsprogramma gebiedsgerichte inrichting landelijk gebied. De kosten zullen naar verwachting niet worden gefinancierd met geldstromen die worden geprogrammeerd met dit programma. In een deel van de Oostrand Noordoostpolder zijn in de ondergrond archeologische waarden aanwezig, die beschermd moeten worden. Voor deze maatregel zijn wel middelen geprogrammeerd in dit uitvoeringsprogramma.

Kenmerkend voor het belvédèregebied Noordoostpolder is een zevental boerderijtypen, rondom voorzien van erfbeplantingen. In het gebied zal een boerderijenroute worden ontwikkeld. Dit is een cultuureducatieve route langs de zeven typen boerderijen, met een brochure en informatiepanelen.

	Prestatie	2002				2003-2005			
	Aantal objecten projecten	Kosten	SGB	Provincie	Derden	Kosten	SGB	Provincie	Derden
Oostrand Noordoostpolder	2	11.500	5.750	5.750	0	97.500	48.750	33.750	15.000
Schokland	5	49.916	24.958	0	24.958	113.446	56.723	0	56.723
Totaal	7	61.416	30.708	5.750	24.958	210.946	105.473	33.750	71.723

3.3.5 Toegankelijkheid en gebruik van het landelijk gebied

De betrokkenheid en belevingsmogelijkheden van recreanten bij natuur, bos, landschap, landbouw, milieu en water worden in de strategische aandachtsgebieden Schokland, Oostrand Noordoostpolder en Randmeerzone Oostelijk Flevoland vergroot. De gebieden hebben een belangrijke functie voor recreatie en toerisme in Flevoland.

Schokland

Schokland is een uniek gebied. Het streven is om meer mensen kennis te laten maken met de cultuurhistorische en natuurwaarden van dit gebied. Het doel is om Schokland een grotere bekendheid te geven door het gebied letterlijk op de kaart te zetten. Daarnaast zijn maatregelen voorzien om het gebied aantrekkelijker te maken voor recreanten. Hierbij wordt onder ander gedacht aan het vergroten van de parkeercapaciteit en het ontwikkelen cq. verbeteren van voorzieningen die tot doel hebben het verstrekken van informatie over het gebied. De bufferzone wordt toegankelijk gemaakt voor recreanten.

Oostrand Noordoostpolder

Bij de vergroting van de recreatieve toegankelijkheid wordt in de Oostrand Noordoostpolder in eerste plaats gedacht aan de corridor Emmeloord – Kuinderbos. Hoewel beslist niet deze hele driehoek (begrensd door Kuindervaart, A6 en Kuinderweg) als recreatiegebied zal worden ingericht, is de totale omvang van het corridorgebied ongeveer 780 hectare. De verwachting is dat de ontwikkelingen die in de Aanzet voor Planrealisatie zijn opgenomen, als katalysator kunnen gaan dienen voor andere plannen in het corridorgebied.

Daarnaast worden ook in het Kuinderbos, Voorsterbos, Kadoelerbos en het natuurgebied Casteleynplas initiatieven ontplooid die de recreatieve aantrekkelijkheid en toegankelijk vergroten.

Randmeerzone Oostelijk Flevoland

De toegankelijkheid van het gebied Harderbos – Harderbroek (ca. 1500 hectare) wordt vergroot door het aanleggen / vervangen van fietspaden. Met de aanleg van de fietspaden is het gebied per fiets

doorkruisbaar. De fietspaden maken onderdeel uit van, sluiten aan op landelijke fietsroutes. Ook wordt een traject aangelegd met het doel een fietsverbinding te maken naar Biddinghuizen die onder andere gebruikt zal worden door schoolgaande kinderen. Met deze verbinding kan de gevaarlijke karekietweg worden vermeden.

In het gebied (18.500 ha) liggen veel kwetsbare functies zoals de ecologische hoofdstructuur en de drinkwaterwinning. Het doel is om de recreanten hiervan bewust te maken en te informeren over hoe zij verantwoord kunnen recreëren. De volgende maatregelen worden hiertoe gestimuleerd:

- voorlichtings- en educatiecentrum voor agrotourisme, natuur, landschap en milieu;
- recreanten informeren over de natuurwaarden in het randmerengebied en handreikingen geven over natuur- en milieubewust recreëren;
- agrotourisme en plattelandstourisme.

	Prestatie	2002				2003-2005			
	ha in 2005	kosten	SGB	Provincie	Derden	Kosten	SGB	Provincie	Derden
Oostrand Noordoostpolder	11.700	124.060	44.530	35.000	44.530	90.000	30.000	30.000	30.000
Schokland	400	72.605	36.302	22.689	13.613	553.612	276.806	0	279.806
Randmeerzone Oostelijk Flevoland	18.500	267.730	123.428	4.538	139.764	512.772	244.134	0	268.638
Totaal	30.600	464.395	204.261	62.227	197.907	1.156.384	550.940	30.000	578.444

3.4 Recreatie en wonen in het landelijk gebied

3.4.1 Stedelijk groen

Als gevolg van de GIOS-regeling (Groen in en om de stad) zijn met de G30-steden afspraken gemaakt over extra groen in en om de stad. In Flevoland behoort alleen Lelystad tot de G30. De voorstellen van de gemeente behelzen het volgende:

Bestaand stedelijk gebied:

- Lelystad-Noord/BD-gebied: kwaliteitsslag groenstructuur en verbindingstructuur met de stad
- Zuigerplasbosgebied: kwaliteitsimpuls + beter afstemmen op gebruik
- Bossen oostzijde: optimaliseren verbindingen
- Verbeteren verbindingen Natuurpark-stedelijk gebied

Verstedelijking zuidzijde:

- inpassing Flevospoorlijn
- inplant grootschalig groen t.b.v. creëren van een geleidelijke overgang van Lelystad zuid naar de Hollandse Hout

Andere opgaven met betrekking tot stedelijk groen waar de provincie Flevoland voor staat zijn:

- Uitbreiden van de groenstructuur rond Emmeloord. De hoeveelheid recreatief groen voor dit gebied is ontoereikend gelet op de inwoneraantallen. De provincie heeft een ICES-aanvraag ingediend voor de realisatie hiervan.
- Handhaven van balans tussen rood en groen voor Almere. Flevoland kent een grote woningbouwopgave voor de gemeente Almere. De kwaliteit van het bestaande groen is nog niet toegesneden op het gebruik als stedelijk uitloopgebied, een verdere omvorming c.q. kwaliteitsverbetering is gewenst. Daarnaast zal de verdere groei van stedelijk Almere ook gepaard moeten gaan met een toename van de hoeveelheid groen. Bij voorkeur in combinatie met waterberging, recreatieve voorzieningen, en vergroten van de ecologische waarden.

De provincie Flevoland kent geen bufferzones, SGP's of VINAC-opgaven. Gelet op de problematiek is de provincie van mening dat de gemeente Almere in aanmerking moet komen voor een regionaal park.

3.4.2 Toegankelijkheid en gebruik landelijk gebied

In de huidige situatie heeft Almere circa 150.000 inwoners. De komende jaren zal Almere groeien naar een stad met circa 300.000 inwoners. Al deze inwoners hebben behoefte aan recreatieve mogelijkheden in en nabij de stad.

Als gevolg van de groei van Almere en de toenemende behoefte aan recreatie nabij de woonomgeving komen de Lepelaarplassen, de Oostvaardersplassen en de ecologische verbinding steeds meer onder druk te staan. Deze gebieden zijn kwetsbaar, maar vormen ook een aantrekkelijk recreatiedoel. Een belangrijk doel in het strategisch aandachtsgebied Oostvaardersplassen – Almere is het publiek actief van natuur en landschap te laten genieten door het verantwoord aanleggen van voorzieningen en het verstrekken van informatie over het gebied.

In het gebied OPAL worden in vier deelgebieden maatregelen uitgevoerd ten behoeve van recreatie en toerisme. In de overgangszone Almere-Buiten, Buitenvaart, Oostvaardersplassen wordt een afgewogen inrichting nagestreefd waarbij natuur, recreatie en educatie worden gecombineerd. De inrichting wordt gericht op natuurgebonden actieve recreatie. Maatregelen die worden genomen zijn:

- de aanleg van fiets- en wandelpaden
- aanleg vogelhut en uitkijkposten
- ontwikkeling natuureducatiecentrum

Het tweede gebied is het Scharniergebied. In dit gebied is het doel om te komen tot een beter gebruik waarbij extensieve recreatie en (gebruiks)natuur samengaan. Een belangrijke maatregel is het doortrekken van fietsroutes die een onderdeel vormen van het netwerk van recreatieve fietsroutes.

Ook de Lepelaarplassen en de natte graslanden worden voor fietsers ontsloten.

Om verstoring van de ecologische verbinding Oostvaardersplassen – Lepelaarplassen te voorkomen en het glastuinbouwgebied Buitenvaart optimaal te kunnen invullen vindt een uitwisseling groen – glastuinbouw plaats. Hierdoor wordt een groene buffer gecreëerd tussen de ecologische verbinding en het glastuinbouwgebied. In de groenstrook wordt een fietsverbinding gerealiseerd.

	Prestatie ha in 2005	2002				2003-2005			
		kosten	SGB	Provincie	Derden	kosten	SGB	Provincie	Derden
OPAL	886	686.734	343.367	0	343.367	2.060.202	1.030.101	0	1.030.101
Totaal	886	686.734	343.367	0	343.367	2.060.202	1.030.101	0	1.030.101

3.5 Landbouw

3.5.1 Kavelruil en landinrichting

Binnen de provincie zijn doelstellingen geformuleerd, gericht op verwerving van landbouwgrond ten behoeve van natuurontwikkeling. Voor de komende jaren is hiervoor gepland te verwerven een oppervlakte van 38,4 ha in 2002, 115,2 ha in de periode 2003 t/m 2005, totaal 153,6 ha landbouwgrond. Hierbij dient te worden opgemerkt dat bij het vrijkomen van bedrijven in de begrensde gebieden, de totale oppervlakte groter kan uitvallen.

Kavelruil is een methode om op goedkope wijze tot een betere verkaveling van eigendommen te komen. De ruil komt tot stand op basis van vrijwilligheid en loopt via een eenvoudige procedure met overheidssteun. De eisen waaraan een kavelruil moet voldoen om voor subsidie in aanmerking te komen zijn:

- ten minste drie partijen dienen onroerende zaken in te brengen;
- er dient in elke kavelruil ruiling van gronden plaats te vinden. Er worden geen koop/verkooptransacties gesubsidieerd, waar geen grondruil aan ten grondslag ligt.

In Flevoland wordt kavelruil tot nu toe weinig toegepast, waar dat gebeurt, wordt dit instrument voornamelijk aangewend om enerzijds de landbouwstructuur te verbeteren en anderzijds de realisatie

van de ecologische hoofdstructuur te versnellen. Van belang is het dit instrument betere te benutten, door het vanuit de landbouwsector zelf te laten initiëren. Een hiervoor op te richten werkgroep Kavelruil onder de hoede van de NLTO, waarin vertegenwoordigd kunnen worden Domeinen, Waterschap, DLG, Provincie en NLTO is hiervoor een mogelijkheid. Voor kavelruil worden middelen aangewend afkomstig van het BDU-onderdeel staatsaankopen. Bij goedkeuring subsidieert het rijk 100% van de notariële kosten, rekening houdend met de daadwerkelijk geruilde oppervlakte. Tevens is er geen overdrachtsbelasting verschuldigd. Op basis van de verdeling van IMP middelen voor landinrichting is voor kavelruil € 18.000 beschikbaar voor 2002.

In Flevoland zijn nog geen landinrichtingsprojecten. Rijkswaterstaat zal in het kader van de Hanzelijn binnenkort een landinrichtingsproject starten. Daarnaast wordt in 2002 een verkenning uitgevoerd naar de verbetering van de inrichting en de structuur van het landelijk gebied in de Randmeerzone Oostelijk Flevoland.

3.5.2 Economische verbrede landbouw

In het strategisch aandachtsgebied Randmeerzone Oostelijk Flevoland worden economische ontwikkelingen gestimuleerd. De provincie vindt het belangrijk om initiatieven te ondersteunen die het economisch draagvlak van de landbouw kunnen verbreden en kunnen bijdragen aan het aantrekkelijker worden van het landelijk gebied voor natuur en recreatie.

Agrarisch natuur- en landschapsbeheer worden gestimuleerd. Landbouwers krijgen advies over en hulp bij de aanleg van natuur op het erf en op de kavels. Boerenerven hebben een zeer waardevolle rol in het landschap. In het relatief open agrarisch gebied kunnen de boerenerven een belangrijke rol spelen bij migratie van fauna. Ook wordt het landschap aantrekkelijker voor extensieve vormen van recreatie. De erven bieden veel ruimte voor natuur. Singelbeplanting is daarbij een belangrijke basis. Het aanleggen van natuur op het boeren erf heeft een meerwaarde voor de bewustwording van de agrariër. Vaak is op het erf naast de singel ruimte voor een poel, vogelbosje, takkenril, boomgaard, ruigtehoekje. Indien mogelijk wordt de beplanting dusdanig aangelegd dat verontreiniging van oppervlaktewater door het afspoelen van vervuild water vanaf het erf wordt tegengegaan.

Bezoek van recreanten aan agrarische bedrijven en het agrarische gebied wordt gestimuleerd. De doelgroep wordt op een aantrekkelijke en positieve wijze betrokken bij natuur, milieu, landschap en landbouw in het landelijk gebied. Hierdoor wordt het imago van het gebied vergroot. Daarnaast zal op de agrarische bedrijven informatie worden verstrekt over de productie van het voedsel (o.a. in het kader van voedselveiligheid). De maatregel voor agrotourisme zijn geprogrammeerd in paragraaf 3.2.4 toegankelijkheid en gebruik van het landelijk gebied.

In de gebieden Schokland en Oostrand Noordoostpolder worden actief weidevogels beschermd door vrijwilligers. Het gaat hierbij om de bescherming van nesten. Deze maatregel is niet subsidiabel in het kader van de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (SAN)

	Prestatie	2002				2003-2005			
		Kosten	SGB	Provincie	Derden	Kosten	SGB	Provincie	Derden
Oostrand Noordoostpolder	Pm	16.794	8.328	8.466	0	44.464	22.025	22.439	0
Schokland	Pm	3.176	1.588	1.588	0	9.528	4.764	4.764	0
Randmeerzone Oostelijk Flevoland	Pm	70.336	35.168	27.000	8.168	211.008	105.504	68.295	37.209
Totaal	pm	90.306	45.084	37.054	8.168	265.000	132.293	95.498	37.209

3.5.3 Waterhuishouding

In de strategische aandachtsgebieden Oostrand Noordoostpolder en Randmeerzone Oostelijk Flevoland wordt medio 2002 het gewenste grond- en oppervlaktewaterregime vastgesteld. Vooralsnog zijn de knelpunten en maatregelen niet bekend.

In het strategisch aandachtsgebied Oostrand Noordoostpolder zijn maatregelen gepland. In een deel van het gebied zullen in de periode 2002 – 2007 de volgende maatregelen worden uitgevoerd:

- verbetering van de waterkwaliteit in de omgeving van Luttelgeest door middel van wateraanvoer
- verbetering van de afwatering van de Kalenbergertocht
- verbreding van de hoofdwateraanvoersloot op de grens met de provincie Overijssel, hierdoor ontstaan mogelijkheden voor de aanleg van een ecologische strook en voor recreatief medegebruik
- vergroting van de berging van 0,4% tot 2%

Het gebied waar maatregelen worden genomen is 1.400 hectare groot.

	Prestatie	2002				2003-2005			
	ha	kosten	SGB	Provincie	Derden	Kosten	SGB	Provincie	Derden
Oostrand Noordoostpolder	1.400	0	0	0	0	1.706.750	45.250	0	1.661.500
Totaal	1.400	0	0	0	0	1.706.750	45.250	0	1.661.500

3.6 Proces

De gebiedsplannen van de strategische aandachtsgebieden Schokland, Oostrand Noordoostpolder, Randmeerzone Oostelijk Flevoland en Oostvaardersplassen – Almere voldoen nog niet volledig aan de eisen van de SGB-regeling. Er is sprake van een groeimodel. Dit wordt ook erkend in de bestuursovereenkomst 2002 – 2005 en het uitvoeringscontract 2002-2005. Hierover zijn afspraken gemaakt (paragraaf 1.1.2). Op basis van artikel 30, lid 1a van de regeling subsidiëring gebiedsgericht beleid (SGB) kunnen de ministers aan provincie subsidie verstrekken ter bestrijding van de kosten verbonden aan het opstellen en voorbereiden van een gebiedsplan en een daarbij behorend uitvoeringsprogramma, voor ten hoogste 2 jaar.

Betrokkenheid van maatschappelijke organisatie en inwoners van gebieden bij de uitvoering van de gebiedsplannen is belangrijk. In de strategische aandachtsgebieden zullen dan ook regelmatig gebiedsbijeenkomsten worden georganiseerd om de bewoners te informeren over de voortgang van de uitvoering van het gebiedsplan. Ook zullen de bewoners indien noodzakelijk worden betrokken bij de uitwerking van projecten.

In 2002 wordt conform de afspraak die is vastgelegd in het uitvoeringscontract 2002 – 2005 een nulmeting voor SGB uitgevoerd. Voor de gebieden Schokland, OPAL, Oostrand Noordoostpolder en Randmeerzone Oostelijk Flevoland is elk een bedrag van € 20.400 geprogrammeerd. Deze kosten worden voor 50% gesubsidieerd met een SGB-bijdrage, de provincie neemt de andere 50% voor haar rekening. Minimaal 1 maal per jaar wordt over de voortgang van de gebiedsgerichte projecten gerapporteerd. Hierbij wordt de uitvoering geëvalueerd en wordt de mate van doelrealisatie in beeld gebracht. De kosten van monitoring en evaluatie van gebiedsplannen vallen onder de proceskosten en zijn subsidiabel op basis van artikel 30 van de SGB-regeling.

Voor de begeleiding van de uitvoering van de uitvoeringsprogramma's van de gebieden Schokland, Oostrand Noordoostpolder en Randmeerzone Oostelijk Flevoland is jaarlijks een bedrag geprogrammeerd van € 44.500 euro. Deze kosten worden voor 50% gesubsidieerd met een SGB-bijdrage, de provincie neemt de andere 50% voor haar rekening.

	2002				2003-2005			
	kosten	SGB	Provincie	Derden	Kosten	SGB	Provincie	Derden
Oostrand Noordoostpolder	20.400	10.200	10.200	0	0	0	0	0
Schokland	60.106	30.053	23.246	6.807	275.262	137.631	10.778	126.853
Randmeerzone Oostelijk Flevoland	70.316	35.318	35.158	0	108.908	54.454	54.454	0
OPAL	20.400	10.200	10.200	0	0	0	0	0
Begeleiding uitvoering	44.500	22.250	22.250	0	133.500	66.750	66.750	0

Totaal	215.722	107.861	101.054	6.807	517.670	258.835	131.982	126.853
--------	---------	---------	---------	-------	---------	---------	---------	---------

4. Monitoring en evaluatie

Een systematiek voor monitoring en evaluatie is nog niet uitgewerkt. In de bestuursovereenkomst 2002 – 2005 en het uitvoeringscontract 2002 – 2005 zijn hierover de volgende afspraken gemaakt:

- Het gezamenlijke evaluatie- en monitoringsysteem wordt uiterlijk per 1-1-2002 uitgewerkt. Hierover worden vervolgens nadere afspraken gemaakt.
- De voorbereiding voor invoering van een monitoringsysteem per 1-1-2002 wordt overgedragen aan het directeurenoverleg. Uitvoering vindt plaats na overeenstemming tussen het rijk en de provincies in een bestuurlijk overleg. In 2002 wordt door de provincies een nulmeting voor de SGB verricht.

De provincie Flevoland zal de nulmeting uitvoeren op basis van bestaande monitoringsrapportages, zoals de provinciale milieuverkenning, de Regionale Watersysteemrapportage (RWSR), de natuurmonitoring en de Milieu- en natuurbalans van het RIVM. Van deze rapportages zal ook gebruik worden gemaakt voor de monitoring en de evaluatie van de uitvoering van dit uitvoeringsprogramma. Daarnaast zal jaarlijks verslag worden gedaan van de (proces)voortgang en zullen de indicatoren worden gemeten waarmee de doelstellingen in dit programma zijn geformuleerd.

In 2002 wordt conform de afspraak die is vastgelegd in het uitvoeringscontract 2002 – 2005 een nulmeting voor SGB uitgevoerd.

Voor een aantal projecten is een afzonderlijk monitoringsprogramma opgesteld. De kosten hiervan zijn geprogrammeerd in dit uitvoeringsprogramma. Het gaat om de volgende projecten:

1. Vernetting bufferzone Schokland.
De effecten van de inrichting worden integraal gevolgd. Het gaat hierbij om de aspecten vernetting, conserveringsgraad van archeologische waarden, natuurontwikkeling en bodemdaling. Het monitoringsprogramma omvat het meten van de oppervlaktewaterpeilen, de grondwaterstanden en het percentage water aan maaiveld. Daarnaast worden archeologische bodemonsters geanalyseerd, hoogtemetingen uitgevoerd en flora en fauna geïnventariseerd.
2. Emissiereductie nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen.
De monitoring heeft twee onderdelen:
 - a. het milieurendement van maatregelen wordt op bedrijfsniveau gemeten;
 - b. het milieurendement van maatregelen wordt naar gebiedsniveau vertaald.
3. Ecologisch bermbeheer Oostrand Noordoostpolder.
Gedurende een periode van vier jaar wordt jaarlijks de ontwikkeling van de flora gemeten.

5. Aanvragen van subsidie

Subsidieregeling gebiedsgericht beleid(SGB), rijksbijdrage

Aanvragen voor tot subsidieverlening moeten worden ingediend bij de directeur van de Dienst Landelijk Gebied (DLG), postbus 3005, 2001 DA Haarlem. In de aanvraag tot subsidieverlening moet in ieder geval worden opgenomen:

- a. een verwijzing naar het provinciaal uitvoeringsprogramma, het gebiedsplan en daarbij behorend uitvoeringsprogramma;
- b. een gespecificeerde omschrijving van de voorgenomen activiteit, tijdsplanning;
- c. een gespecificeerde begroting van de kosten, alsmede een opgave van de financieringswijze, met daarbij behorende toelichting.

Een subsidieaanvraagformulier kan worden opgevraagd bij de Dienst Landelijk Gebied en bij de Provincie Flevoland.

Subsidieaanvragen voor proceskosten moeten worden ingediend bij de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

Cofinanciering SGB, bijdrage provincie Flevoland

De aanvraag van cofinanciering van SGB-projecten moet worden ingediend bij Gedeputeerde Staten van Flevoland, postbus 55, 8200 AB Lelystad. In de aanvraag voor een bijdrage dienen dezelfde gegevens te worden opgenomen als in de aanvraag aan DLG.

Soortenbeleid

Aanvragen voor subsidie moeten worden ingediend bij gedeputeerde Staten van Flevoland, postbus 55, 8200 AB Lelystad.

Beoordeling vindt plaats op basis van te verwachten effectiviteit van de voorgenomen maatregelen in relatie tot de prioriteitsstelling in het meerjarenprogramma uitvoering soortenbeleid.

Projecten ecologische verbindingen

Aanvragen voor subsidie moeten worden ingediend bij gedeputeerde Staten van Flevoland, postbus 55, 8200 AB Lelystad.

De projecten worden beoordeeld op de bijdrage die ze kunnen leveren aan het realiseren van het netwerk aan ecologische verbindingen zoals is opgenomen in het Omgevingsplan. De subsidie wordt vooral toegekend aan inrichtingsprojecten. Aankoop- en beheerskosten komen in principe niet in aanmerking voor subsidie op grond van het budget “ecologische verbindingen”

Combinatie met andere subsidieregelingen (waaronder SGB) is wel mogelijk.

Programma Beheer

Programma beheer bestaat uit twee afzonderlijke rijksregelingen. De Subsidieregeling Natuurbeheer en de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer.

Aanvragen voor subsidie kunnen worden ingediend bij LASER regio Zuidoost. Postbus 965, 6040 AZ Roermond. Hier zijn ook informatiebrochures en aanvraagformulieren beschikbaar.

Voor meer inhoudelijke vragen, bijvoorbeeld of uw terrein geschikt is om een bepaald natuurdoelpakket te realiseren kunt u zich wenden tot DLG Noord-Holland/Flevoland. Postbus 3005, 2001 DA Haarlem. Tel. 023-5123336.

Daarnaast is informatie over beide regelingen en de mogelijkheden in Flevoland, te verkrijgen bij het steunpunt agrarisch natuurbeheer Flevoland, Botter 14-03, 8232 JP Lelystad, tel. 0320-294933 (maandag-, dinsdag- en donderdagochtend).

**Bijlage 1: procesafspraken bestuursovereenkomst 2002 – 2005
(concept t.b.v. provincies, 3 december 2001)**

Algemeen

Binnen het Sturingsmodel werken rijk, provincies en anderen samen aan het realiseren van de landelijke beleidsopgave voor de gebiedsgerichte inrichting van het landelijk gebied. Deze beleidsopgave vindt zijn concretisering in de doelen en daarvoor in te zetten middelen, zoals weergegeven in de doelen-middelen-tabel van de bestuursovereenkomst gebiedsgerichte inrichting landelijk gebied. De komende jaren zal nog een grote inspanning geleverd moeten worden om deze beleidsopgave verder in te vullen en te concretiseren. De hieronder opgesomde procesafspraken zijn daarop gericht.

Een centrale taak voor de uitvoering van onder meer de procesafspraken is weggelegd voor het Directeurenoverleg Sturing Landelijk Gebied (DO). Hierin zijn directeuren vertegenwoordigd van provincies (per landsdeel één), VROM en LNV, terwijl DLG als adviseur in het DO participeert. Dit DO adviseert bestuurders van betrokken partijen voor bestuurlijke overleggen. Het DO zelf wordt weer van advies voorzien van de Werkgroep Implementatie Sturing (WIS), alwaar alle betrokken partijen in zijn vertegenwoordigd. Het WIS krijgt idem dito zijn uitvoeringsopdrachten aangaande procesafspraken van het DO.

Zowel het bovenstaande en onderstaande laat onverlet dat het rijk verantwoordelijk is voor het definiëren van operationele doelen, zoals deze worden verwoord in de doelen-middelen-tabel. Voor de praktische hanteerbaarheid van deze definities, werkt het rijk de operationalisering van de doelen uit in samenwerking met de provincies.

Afspraken ten aanzien van de functie “Natuur”

1. In 2002 zal door rijk en provincies een landelijke kaart worden opgesteld met natuurdoelen en milieubelasting. Rijk en provincies nemen de natuurdoeltypenkaart als basis voor het in kaart brengen en realiseren van de benodigde milieukwaliteit in het landelijk gebied. Er zal door een herziening van het Handboek Natuurdoeltypen beter in beeld gebracht worden welke milieuvorwaarden gelden voor welke typen natuur (NMP4) (Andre Smit).
2. Het gewenste grond- en oppervlaktewaterregiem (GGOR) is in 2002 op hoofdlijnen en in 2004 per deelstroomgebied in meetbare termen vastgelegd (NW4, WB21, KRW).
3. Rijk en provincies werken samen aan het opstellen van normen voor bestrijdingsmiddelen gekoppeld aan natuurdoelen, gereed 2005.
4. Rijk en provincies, in overleg met gemeenten, bepalen uiterlijk in 2005 welke akoestische kwaliteit gewenst is in natuurgebieden binnen de EHS, als onderdeel van het formuleren van de integrale gebiedskwaliteit, (NMP4).
5. Rijk en Provincies bepalen uiterlijk in 2005, als onderdeel van het formuleren van de integrale gebiedskwaliteit, de gewenste milieukwaliteit voor donkerte vast.
6. Rijk en provincies werken in de komende jaren gezamenlijk aan het beter in beeld krijgen van de relaties tussen natuurdoelen en kwaliteitseisen m.b.t. donkerte.
7. Rijk en provincies werken samen aan het opstellen van doelen voor terugdringing verstoring van natuur door verkeer.
8. Rijk en provincies stellen uiterlijk in 2005 een kaart op met aquatische natuurdoelen en de daarbij behorende voorwaarden die aan het watersysteem worden gesteld (kwaliteit, kwantiteit). Daarbij wordt gebruik gemaakt van de normstellingsystematiek die de CIW ontwikkelt.

Afspraken ten aanzien van de functie “Bos en Landschap”

9. Het rijk formuleert uiterlijk in 2002 operationele termen de taakstelling en definitie van het beleidsdoel ‘vergroten van de toegankelijkheid van bos en landschap’.

Afspraken ten aanzien van de functie “Recreatie en wonen”

10. Provincies en gemeenten bepalen uiterlijk in 2005, als onderdeel van het formuleren van de integrale gebiedskwaliteit, welke akoestische kwaliteit gewenst is in woon- en extensieve recreatiegebieden. (NMP4)
11. Provincies stellen uiterlijk in 2005, als onderdeel van het formuleren van de gebiedskwaliteit, de gewenste milieukwaliteit voor donkerte in woon- en recreatiegebieden vast.
12. Rijk en provincies werken gezamenlijk aan een nadere concretisering van de geformuleerde doelen voor de beperking van stankhinder in woon- en recreatiegebieden. Hierbij nemen zij

naast emissie uit stallen ook andere bronnen in beschouwing en tevens de consequenties van het in ontwikkeling zijnde nieuwe stankbeleid.

13. Rijk en provincies werken samen aan het opstellen van doelen voor terugdringing verstoring in woon- en recreatiegebieden door verkeer.

Afspraken ten aanzien van de functie "Landbouw".

14. Rijk en provincies werken samen aan het opstellen van operationele doelen voor de landbouw gericht op een duurzaam en economisch perspectief voor de landbouw in samenhang met een verbetering van de kwaliteit van natuur, landschap en milieu.
15. Het rijk formuleert uiterlijk in 2002 in operationele termen de taakstelling en definitie van het beleidsdoel 'vergroten van de toegankelijkheid van landbouwgronden'.

Afspraken ten aanzien van de functie "(Drink)water"

16. Rijk en provincies werken gezamenlijk aan een concretisering van de beleidsopgave drinkwater.
17. Rijk en provincies werken gezamenlijk aan een concretisering van de beleidsopgave duurzaam, kwantitatief waterbeheer. Deze sluit aan bij de ambities die worden opgenomen in het Nationaal Bestuursakkoord water.

Afspraak ten aanzien van bodemsanering (geldt voor alle functies)

18. Provincies zorgen ervoor dat er uiterlijk in 2005 een landsdekkend beeld is van locaties in het landelijk gebied waar bodemsanering noodzakelijk is (inclusief aanduiding ha en kostenoverzicht), uitgaande van de gewenste milieukwaliteit voor natuur, bos en landschap, recreatie en wonen, landbouw en (drink)water.

Afspraken landinrichting

19. Het Rijk en provincies hebben overleg over de voorwaarden, waaronder met ingang van 2002 de kadasterkosten integraal onderdeel zullen zijn van de uitvoeringskosten. Financiering vindt plaats vanuit het budget voor landinrichting (A1-krediet).
20. Verplichtingenruimte landinrichting: de getallen zijn nog onder voorbehoud, omdat momenteel nog niet alle informatie beschikbaar is om de getallen definitief te maken.
 - a. Voor 2002 bedraagt de verplichtingenruimte landinrichting f 50 mln. en zullen LNV en de provincies in evenredigheid (beiden f 10 mln.) komen tot een substantiële verhoging naar f 70 mln. Over de wijze van programmeren worden nog nadere afspraken gemaakt tussen LNV en de provincies. Daarnaast zal worden gestreefd naar een EU-cofinanciering voor landinrichtingsprojecten van f 10 mln.
 - b. In de verplichtingenruimte voor 2002 is een bedrag opgenomen van f 6,5 mln. in het kader van de rijkstaakstelling drieslag (f 5 mln. pilots reconstructie en 1,5 mln. POP).
 - c. De verplichtingenruimte voor 2003 bedraagt f pm mln. (incl. verplichtingen voor uitvoeringskosten, voorbereidingskosten en kadasterkosten).
 - d. De verplichtingenruimte voor 2004 bedraagt f pm mln. (incl. verplichtingen voor uitvoeringskosten, voorbereidingskosten en kadasterkosten). Daarnaast is er ruimte voor f 18 mln. aan inverdienen, gelabeld aan reconstructie.
 - e. De verplichtingenruimte voor 2005 bedraagt f pm mln. (incl. verplichtingen voor uitvoeringskosten, voorbereidingskosten en kadasterkosten). Daarnaast is er ruimte voor f 34 mln. aan inverdienen, gelabeld aan reconstructie.
21. T.a.v. de aanleg en inrichting van de beleidsdoelen 'overig bos en landschap' en 'overig recreatie' (vergroten toegankelijkheid van het landelijk gebied) in landinrichting zal jaarlijks niet meer oppervlakte in voorbereiding worden genomen dan in het betreffende jaar wordt gerealiseerd.

Bijlage 2: strategische aandachtsgebieden, doelen en middelen

In deze bijlage zijn op hoofdlijnen de vier strategische aandachtsgebieden beschreven waar in periode 2002 – 2005 maatregelen zullen worden uitgevoerd. Voor meer informatie wordt verwezen naar het gebiedsplan en het uitvoeringsprogramma 2002- 2005, dat voor elk gebied is opgesteld.

1. Oostrand Noordoostpolder

1.1 Gebiedsbeschrijving

De combinatie van de vele gebiedsfuncties en milieukwaliteiten geeft dit gebied een bijzondere dynamiek. Enerzijds heeft het gebied bijzondere waarden die beschermd dienen te worden: bodem en natuur, archeologie en cultuurhistorie, rust (stilte) en ruimte. Anderzijds heeft het gebied ontwikkelingspotenties voor natuur, recreatie en toerisme. Herstructurering van de landbouw lijkt, misschien nog niet op korte maar in ieder geval wel op de lange termijn, noodzakelijk. Steeds meer wordt de relatieve kleinschaligheid van de bedrijfsomvang opgevangen door intensievere vormen van landbouw, die potentieel ook een grotere milieubelasting met zich meebrengen. In grote delen van de oostrand van de Noordoostpolder is de bodem gevoelig voor vermesting en de verspreiding van zware metalen en bestrijdingsmiddelen. De waterhuishouding speelt een centrale rol in de afstemming van de te beschermen en te ontwikkelen functies. Op korte termijn speelt in het gebied de verdere ontwikkeling van de glastuinbouw (omgeving Luttelgeest) en de uitbouw van de N50 tot autoweg, en op lange termijn de mogelijke aanleg van een vaarverbinding tussen de Zwolse Vaart en Kuinre en de realisering van de Zuiderzeespoorlijn. In het gebied liggen in totaal zeven milieubeschermingsgebieden:

- bodem: Kuinderbos en omgeving, Zone Kuinre/Blokzijl, Voorsterbos en omgeving
- stilte: Kuinderbos en Zwartemeer
- natuur: Zwartemeer, Vollenhovermeer/Kadoelermeer

1.2 Doelstellingen

Hoofddoelstelling

Een duurzame economische ontwikkeling van het gebied, waarin de belangrijkste economische pijlers, landbouw en recreatie, op een dusdanige wijze moeten worden ontwikkeld, dat geen schade aan natuur en milieu wordt toegebracht.

Subdoelstellingen

- 1 Voorkomen vermesting en verspreiding van zware metalen en bestrijdingsmiddelen, vergroten van de biodiversiteit
- 2 Bescherming gebiedskwaliteiten in relatie tot recreatieve ontwikkeling
- 3 Ontwikkeling en versterking ecologische hoofdstructuur
- 4 Vergroting van de waterberging en verbetering waterhuishouding
- 5 Stimulering economische ontwikkelingen

kaart

1.3 Doel-middelen-tabel 2002 -2005

						prestatie	kosten	SGB		kosten	SGB	provincie	derden
						2005	2002-2005	2002-2005		2002	2002	2002	2002
Oostrand Noordoostpolder													
1a natuur terrestisch													
1.1 afname areaal verdroging						737	932.122	0		224.623	0	0	224.623
1.2 toename areaal met reductie stikstofdepositie (1)						10000	691.458	345.729		0	0	0	0
1.3 toename areaal met emissiereductie bestrijdingsmiddelen (1)						10000							
1.4 toename areaal met gewenste akoestische kwaliteit													
1.5 toename areaal met gewenste donkerte													
1.6 toename areaal terugdringen verstoring verkeer													
1b Natuur aquatisch													
1.7 toename areaal opp water emissiereductie P en N (1)						10000							
1.8 afname aantal ongezuiverde lozingen													
1.9 areaal gezuiverde waterbodem													
1.10 herstel areaal fosfaatverzadigde gronden													
1.11 toename areaal emissiereductie bestrijdingsmiddelen (1)						10000							
1.12 lengte (km) nat. Vriendelijke oever / natte verbindingzone						2	866.000	265.750		217.000	98.500	20.000	98.500
2. Bos en landschap													
2.1 toename areaal behoud, herstel, ontwikkeling							428.950	214.475		144.506	72.253	54.103	18.150
2.2 cultuurhistorie en archeologie							109.000	54.500		11.500	5.750	5.750	0
2.3 toename toegankelijkheid en gebruik landelijk gebied						11700	214.060	74.530		124.060	44.530	35.000	44.530
3. Recreatie en wonen													
3.1 toename areaal reductie geluidsoverlast													
3.2 toename areaal reductie lichtoverlast													
3.3 areaal reductie stankoverlast													

3.4 toename areaal terugdringen verstoring verkeer										
3.5 toename toegankelijkheid en gebruik										

4. Landbouw												
4.1 areaal economische verbrede landbouw						146.794	30.353		16.794	8.328	8.466	0
4.2 toename toegankelijkheid landbouw(bedrijven)												
4.3 areaal gewenste waterhuishouding gerealiseerd				1400		1.706.750	45.250		0	0	0	0
4.4 toename areaal met verbeterd bodemleven												
5. Drinkwater												
5.1 toename areaal met nitraatgehalte < 50 mg/l												
5.2 toename areaal bestrijdingsmiddelen <0,1 microgr/l												
6 proceskosten						20.400	10.200		20.400	10.200	10.200	0
Totaal						5.115.534	1.040.787		758.883	239.561	133.519	385.803

- De provincie biedt op basis van vrijwilligheid maatregelen aan gericht op emissiereductie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen. Het gaat hierbij om een totaal pakket. De kosten zijn dan ook niet uit te splitsen naar bestrijdingsmiddelen en nutriënten. Daarnaast is ook geen onderscheid te maken naar natuur terrestisch en natuur aquatisch. Het totale bedrag is opgenomen bij 1.2. In de kolom prestatie is het aantal hectare landbouwgrond in het gebied opgenomen. De maatregelen zullen maar op een beperkt deel kunnen worden uitgevoerd.

2. Oostvaardersplassen-Almere (OPAL)

2.1 Gebiedsbeschrijving

Het gebied strekt zich uit van de Oostvaardersplassen, via de Lepelaarplassen en de Noorderplassen tot aan Almere Pampus. In het deelgebied ten oosten van de Hoge Vaart komen spanningen naar voren tussen recente ontwikkelingen (o.a. ecologische verbindingszone), de oorspronkelijke functie van het bedrijventerrein De Vaart en het tuinbouwgebied de Buitenvaart. In het deelgebied ten westen van de Lage Vaart is minder sprake van belangentegenstellingen en concentreren de problemen zich meer op het beheer. Stedelijke functies en uitloopfuncties sluiten hier op dit moment nog niet goed op elkaar aan. Feitelijk gaat het om de eerste situatie in Flevoland waar de problematiek van stedelijk ruimtegebrek speelt. Het gebied tussen de Hoge en Lage Vaart vormt een overgangsgebied en fungeert als 'buffer' voor de ontwikkeling van bedrijven in het oostelijk deelgebied en natuur en recreatie aan de westzijde. In het hele gebied tenslotte wordt het openbaar vervoer als een knelpunt ervaren. Momenteel beperkt het openbaar vervoer zich tot het bedrijventerrein en de penitentiaire inrichting. Het tuindersgebied is hierdoor verstoken van openbaar vervoer.

Het gebied grenst aan de Oostvaardersplassen, dat als een drievoudig milieubeschermingsgebied is aangemerkt: bodem, stilte en natuur. In het gebied zelf ligt het milieubeschermingsgebied voor bodem (Lepelaarplassen en Wilgenbos), waarvan de Lepelaarplassen tevens een milieubeschermingsgebied voor natuur is.

2.2 Doelstellingen

Hoofddoelstelling

Het realiseren van een optimale en evenwichtige inrichting van het gebied, passend bij een duurzame ontwikkeling van de verschillende stedelijke en landelijke functies en kwaliteiten van het gebied.

Subdoelstellingen

1. Duurzame ontwikkeling bedrijventerrein De Vaart en glastuinbouwgebied Buitenvaart.
2. Ontwikkeling recreatieve en ecologische structuur.

kaart

2.3 Doel-middelen-tabel 2002 - 2005

						prestatie	kosten	SGB		kosten	SGB	provincie	derden
OPAL						2005	2002-2005	2002-2005		2002	2002	2002	2002
1a natuur terrestisch													
1.1 afname areaal verdroging													
1.2 toename areaal met reductie stikstofdepositie													
1.3 toename areaal met emissiereductie bestrijdingsmiddelen													
1.4 toename areaal met gewenste akoestische kwaliteit													
1.5 toename areaal met gewenste donkerte													
1.6 toename areaal terugdringen verstoring verkeer													
1b Natuur aquatisch													
1.7 toename areaal opp water emissiereductie P en N													
1.8 afname aantal ongezuiverde lozingen													
1.9 areaal gezuiverde waterbodem													
1.10 herstel areaal fosfaatverzadigde gronden													
1.11 toename areaal emissiereductie bestrijdingsmiddelen													
1.12 lengte (km) nat. Vriendelijke oever / natte verbindingzone						0	0	0		0	0	0	0
2. Bos en landschap													
2.1 toename areaal behoud, herstel, ontwikkeling													
2.2 cultuurhistorie en archeologie													
2.3 toename toegankelijkheid en gebruik landelijk gebied						0	0	0		0	0	0	0
3. Recreatie en wonen													
3.1 toename areaal reductie geluidsoverlast													
3.2 toename areaal reductie lichtoverlast													
3.3 areaal reductie stankoverlast													
3.4 toename areaal terugdringen verstoring verkeer													
3.5 toename toegankelijkheid en gebruik						886	2.746.936	1.373.468		686.734	343.367	0	343.367

4. Landbouw													
4.1 areaal economische verbrede landbouw													
4.2 toename toegankelijkheid landbouw(bedrijven)													
4.3 areaal gewenste waterhuishouding gerealiseerd													
4.4 toename areaal met verbeterd bodemleven													
5. Drinkwater													
5.1 toename areaal met nitraatgehalte < 50 mg/l													
5.2 toename areaal bestrijdingsmiddelen <0,1 microgr/l													
6 proceskosten							20.400	10.200		20.400	10.200	10.200	
Totaal							2.767.336	1.383.668		707.134	353.567	10.200	343.367

3. Schokland

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het voormalig eiland Schokland ligt als een langgerekte verhoging in het vlakke landbouwgebied van de Noordoostpolder. Op en om het eiland zijn archeologische en cultuurhistorische waarden aanwezig die, in samenhang met de abiotische waarden, van internationaal belang zijn. In 1995 is het gebied opgenomen op de Werelderfgoedlijst van de UNESCO. Om deze reden en vanwege de natuurlijke en landschappelijke waarden van het eiland en zijn omgeving, is het gebied aantrekkelijk voor toeristen. De problemen van Schokland vormen een samenhangend geheel en richten zich onder andere op de waterhuishouding. Kern van het probleem is de ontwatering van de veengronden ten behoeve van het landbouwkundige gebruik. Ontwatering leidt echter tot inklinking van de bodem, bodemdaling en dus relatieve stijging van het grondwaterpeil, waardoor verdere ontwatering nodig is. Inklinking, bodemdaling en verdergaande ontwatering leiden tot verdroging van nabij gelegen bos- en natuurgebieden en tot aantasting van de archeologische en bijzondere abiotische waarden van het gebied. Het gehele gebied is aangewezen als een milieubeschermingsgebied voor bodem.

3.2 Doelstellingen

Hoofddoelstelling

Verbeteren van de bescherming van het Werelderfgoed (cultuurhistorie, landschap, natuur) en versterking van de lokale economie. Centraal staat het streven naar een optimale afstemming van de waterhuishouding (kwantitatief en kwalitatief) met de te beschermen en te verbeteren gebiedsfuncties.

Subdoelstellingen

- 1 Opheffen verdroging van het Schokkerbos
- 2 Tegengaan maaiveld daling en verbetering waterkwaliteit
- 3 Voorkomen vermesting en verspreiding en vergroten van de biodiversiteit
- 4 Versterking van de museale functie en toeristische voorzieningen
- 5 Bescherming van de cultuurhistorie

kaart

3.3 Doel-middelen-tabel 2002 -2005

						prestatie	kosten	SGB		kosten	SGB	provincie	derden
Schokland						2005	2002-2005	2002-2005		2002	2002	2002	2002
1a natuur terrestisch													
1.1 afname areaal verdroging						135	181.512	90.756		0	0	0	0
1.2 toename areaal met reductie stikstofdepositie (1)						1250	55.304	27.652		0	0	0	0
1.3 toename areaal met emissiereductie bestrijdingsmiddelen (1)						1250							
1.4 toename areaal met gewenste akoestische kwaliteit													
1.5 toename areaal met gewenste donkerte													
1.6 toename areaal terugdringen verstoring verkeer													
1b Natuur aquatisch													
1.7 toename areaal opp water emissiereductie P en N (1)						1250							
1.8 afname aantal ongezuiverde lozingen													
1.9 areaal gezuiverde waterbodem													
1.10 herstel areaal fosfaatverzadigde gronden													
1.11 toename areaal emissiereductie bestrijdingsmiddelen (1)						1250							
1.12 lengte (km) nat. Vriendelijke oever / natte verbindingzone													
2. Bos en landschap													
2.1 toename areaal behoud, herstel, ontwikkeling													
2.2 cultuurhistorie en archeologie (aantal objecten)						5	163.361	81.680		49.916	24.958		24.958
2.3 toename toegankelijkheid en gebruik landelijk gebied						400	626.217	313.108		72.605	36.302	22.689	13.613
3. Recreatie en wonen													
3.1 toename areaal reductie geluidsoverlast													
3.2 toename areaal reductie lichtoverlast													
3.3 areaal reductie stankoverlast													

3.4 toename areaal terugdringen verstoring verkeer										
3.5 toename toegankelijkheid en gebruik										

4. Landbouw											
4.1 areaal economische verbrede landbouw						12.706	6.353		3.176	1.588	1.588
4.2 toename toegankelijkheid landbouw(bedrijven)											
4.3 areaal gewenste waterhuishouding gerealiseerd											
4.4 toename areaal met verbeterd bodemleven											
5. Drinkwater											
5.1 toename areaal met nitraatgehalte < 50 mg/l											
5.2 toename areaal bestrijdingsmiddelen <0,1 microgr/l											
6 proceskosten						335.369	167.684		60.106	30.053	23.246
Totaal						1.374.469	687.234		185.803	92.901	47.523
											45.378

- De provincie biedt op basis van vrijwilligheid maatregelen aan gericht op emissiereductie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen. Het gaat hierbij om een totaal pakket. De kosten zijn dan ook niet uit te splitsen naar bestrijdingsmiddelen en nutriënten. Daarnaast is ook geen onderscheid te maken naar natuur terrestisch en natuur aquatisch. Het totale bedrag is opgenomen bij 1.2. In de kolom prestatie is het aantal hectare landbouwgrond in het gebied opgenomen. De maatregelen zullen maar op een beperkt deel kunnen worden uitgevoerd.

4. Randmeerzone Oostelijk Flevoland

4.1 Gebiedsbeschrijving

De Randmeerzone is een van de meest groene gebieden van Flevoland. Typerend is de overgang tussen het water en de binnendijs gelegen gronden. Het hele gebied wordt gekenmerkt door zoete (schone) kwel (afkomstig van de Randmeren en de Veluwe, tot 7,5 mm/dag) en hoge ecologische potenties. Aan de oostrand bevinden zich waardevolle bodemgradiënten. Het gebied vervult een belangrijke rol als pleisterplaats voor trekvogels, weidevogels en moerasvogels. Langs de dijken van de Randmeren vinden met wisselende intensiteit diverse vormen van recreatie plaats. Op de locaties Bremerberg en Harderdijkstrook vindt actieve bescherming plaats vanwege de bescherming van grondwater ten behoeve van de bereiding van drinkwater. De midden- en westelijke zone van het gebied is overwegend agrarisch gebruik. In de Randmeerzone ligt de Ecologische Hoofdstructuur, in het kader van de relatienota zijn gebieden begrensd voor natuurontwikkeling. De Hoge Vaart, die de westelijke grens vormt van het gebied, is aangewezen als ecologische verbinding. Ten zuiden van de Elburgerbrug is het gebied (met name bos- en natuurgebieden) gevoelig voor vermeting en verspreiding. Ook komt verdroging van natuur- en bosgebieden in vrijwel het gehele gebied voor. In het gebied liggen negen milieubeschermingsgebieden:

- bodem: Roggebotzand/Reve-Abbert en Randmeerzone Oostelijk Flevoland
- grondwater: Bremerberg en Harderdijkstrook
- stilte: Roggebotzand
- natuur: Harderbroek, Kievitslanden, Ellerslenk, Drontermeer (in procedure) en Veluwemeer (voornemen).

4.2 Doelstellingen

Hoofddoelstelling

Behoud, verbetering en versterking van de bestaande milieukwaliteit en versterking van de economische ontwikkeling van landbouw en recreatie

Subdoelstelling

- 1 Versterking van de ecologische hoofdstructuur
- 2 Tegengaan verdroging van de natuurgebieden
- 3 Voorkomen vermeting en verspreiding
- 4 Bescherming van de drinkwaterfunctie
- 5 Bescherming gebiedskwaliteiten in relatie tot recreatieve ontwikkelingen
- 6 Ontwikkeling waterecosysteem van de Randmeren

kaart

4.3 Doel-middelen-tabel 2002 – 2005

						prestatie	kosten	SGB		kosten	SGB	provincie	overig
Randmeerzone Oostelijk Flevoland						2005	2002-2005	2002-2005		2002	2002	2002	2002
1a natuur terrestisch													
1.1 afname areaal verdroging						1382	1.170.299	0		258.655	0	0	258.655
1.2 toename areaal met reductie stikstofdepositie (1)						10500	273.629	136.815		0	0	0	0
1.3 toename areaal met emissiereductie bestrijdingsmiddelen (1)						10500							
1.4 toename areaal met gewenste akoestische kwaliteit													
1.5 toename areaal met gewenste donkerte													
1.6 toename areaal terugdringen verstoring verkeer													
1b Natuur aquatisch													
1.7 toename areaal opp water emissiereductie P en N (1)						10500							
1.8 afname aantal ongezuiverde lozingen													
1.9 areaal gezuiverde waterbodem													
1.10 herstel areaal fosfaatverzadigde gronden													
1.11 toename areaal emissiereductie bestrijdingsmiddelen (1)						10500							
1.12 lengte (km) nat. Vriendelijke oever / natte verbindingzone						15,5	1.176.816	559.030		319.626	159.813	120.252	39.561
2. Bos en landschap													
2.1 toename areaal behoud, herstel, ontwikkeling													
2.2 cultuurhistorie en archeologie													
2.3 toename toegankelijkheid en gebruik landelijk gebied						18500	780.502	367.562		267.730	123.428	4.538	139.764
3. Recreatie en wonen													
3.1 toename areaal reductie geluidsoverlast													
3.2 toename areaal reductie lichtoverlast													
3.3 areaal reductie stankoverlast													

3.4 toename areaal terugdringen verstoring verkeer												
3.5 toename toegankelijkheid en gebruik												
4. Landbouw												
4.1 areaal (aantal) economische verbrede landbouw				281.344	140.672		70.336	35.168	27.000	8.168		
4.2 toename toegankelijkheid landbouw(bedrijven)												
4.3 areaal gewenste waterhuishouding gerealiseerd				0	0		0	0	0	0		
4.4 toename areaal met verbeterd bodemleven												
5. Drinkwater												
5.1 toename areaal met nitraatgehalte < 50 mg/l												
5.2 toename areaal bestrijdingsmiddelen <0,1 microgr/l												
6 proceskosten				179.223	89.612		70.316	35.158	35.158	0		
Totaal				3.861.814	1.293.691		986.662	353.567	186.947	446.148		

- De provincie biedt op basis van vrijwilligheid maatregelen aan gericht op emissiereductie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen. Het gaat hierbij om een totaal pakket. De kosten zijn dan ook niet uit te splitsen naar bestrijdingsmiddelen en nutriënten. Daarnaast is ook geen onderscheid te maken naar natuur terrestisch en natuur aquatisch. Het totale bedrag is opgenomen bij 1.2. In de kolom prestatie is het aantal hectare landbouwgrond in het gebied opgenomen. De maatregelen zullen maar op een beperkt deel kunnen worden uitgevoerd.

4. Doel-middelen-tabel provincie Flevoland

						prestatie	kosten	SGB		kosten	SGB	provincie	derden
						2005	2002-2005	2002-2005		2002	2002	2002	2002
Totaal Flevoland													
1a natuur terrestisch													
1.1 afname areaal verdroging						2254	2.283.933	90.756		483.278	0	0	483.278
1.2 toename areaal met reductie stikstofdepositie (1)						21750	1.020.392	510.196		0	0	0	0
1.3 toename areaal met emissiereductie bestrijdingsmiddelen (1)						21750	0	0		0	0	0	0
1.4 toename areaal met gewenste akoestische kwaliteit						0	0	0		0	0	0	0
1.5 toename areaal met gewenste donkerte						0	0	0		0	0	0	0
1.6 toename areaal terugdringen verstoring verkeer						0	0	0		0	0	0	0
1b Natuur aquatisch						0	0	0		0	0	0	0
1.7 toename areaal opp water emissiereductie P en N (1)						21750	0	0		0	0	0	0
1.8 afname aantal ongezuiverde lozingen						0	0	0		0	0	0	0
1.9 areaal gezuiverde waterbodem						0	0	0		0	0	0	0
1.10 herstel areaal fosfaatverzadigde gronden						0	0	0		0	0	0	0
1.11 toename areaal emissiereductie bestrijdingsmiddelen (1)						21750	0	0		0	0	0	0
1.12 lengte (km) nat. Vriendelijke oever / natte verbindingzone						23	2.891.816	1.037.030		536.626	258.313	140.252	138.061
										0	0	0	0
2. Bos en landschap						0	0	0		0	0	0	0
2.1 toename areaal behoud, herstel, ontwikkeling						0	428.950	214.475		144.506	72.253	54.103	18.150
2.2 cultuurhistorie en archeologie (aantal objecten)						5	272.361	136.180		61.416	30.708	5.750	24.958
2.3 toename toegankelijkheid en gebruik landelijk gebied						30600	1.620.779	755.200		464.395	204.261	62.227	197.908
										0	0	0	0
3. Recreatie en wonen						0	0	0		0	0	0	0
3.1 toename areaal reductie geluidsoverlast						0	0	0		0	0	0	0
3.2 toename areaal reductie lichtoverlast						0	0	0		0	0	0	0
3.3 areaal reductie stankoverlast						0	0	0		0	0	0	0

3.4 toename areaal terugdringen verstoring verkeer			0	0	0		0	0	0	0
3.5 toename toegankelijkheid en gebruik			886	2.960.996	1.447.998		686.734	343.367	0	343.367
							0	0	0	0
4. Landbouw			0	0	0		0	0	0	0
4.1 areaal economische verbrede landbouw			0	440.844	177.378		90.306	45.084	37.054	8.168
4.2 toename toegankelijkheid landbouw(bedrijven)			0	0	0		0	0	0	0
4.3 areaal gewenste waterhuishouding gerealiseerd			1400	1.706.750	45.250		0	0	0	0
4.4 toename areaal met verbeterd bodemleven			0	0	0		0	0	0	0
							0	0	0	0
5. Drinkwater			0	0	0		0	0	0	0
5.1 toename areaal met nitraatgehalte < 50 mg/l			0	0	0		0	0	0	0
5.2 toename areaal bestrijdingsmiddelen <0,1 microgr/l			0	0	0		0	0	0	0
			0	0	0		0	0	0	0
6 proceskosten			0	733.392	366.696		215.722	107.861	101.054	6.807
Totaal				13.297.153	4.494.380		2.682.982	1.061.846	400.440	1.220.696

- De provincie biedt op basis van vrijwilligheid maatregelen aan gericht op emissiereductie van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen. Het gaat hierbij om een totaal pakket. De kosten zijn dan ook niet uit te splitsen naar bestrijdingsmiddelen en nutriënten. Daarnaast is ook geen onderscheid te maken naar natuur terrestisch en natuur aquatisch. Het totale bedrag is opgenomen bij 1.2. In de kolom prestatie is het aantal hectare landbouwgrond in het gebied opgenomen. De maatregelen zullen maar op een beperkt deel kunnen worden uitgevoerd.

Bijlage 3: Grondverwerving, doelen en middelen

Grondverwerving 2002 t/m 2005		AMBITIE			Provincie		Flevoland		
Tabel 1a									
VERWERVING	prestaties:verwerving			financiering					
	2002	2003 t/m 2005	totaal 2002 t/m 2005	2002			2003 t/m 2005		
				rijk	provincie	overig	rijk	provincie	overig
Doelen	(ha)	(ha)	(ha)	(€ mln)	(€ mln)	(€ mln)	€ mln)	(€ mln)	(€ mln)
NATUUR	158	140	298	7,10	1,87	0,00	7,07	0,87	0,00
Nieuwe natuur totaal	38	115	153	2,00	0,17	0,00	6,01	0,52	0,00
Waarvan in:									
Bufferzones (2008)									
SGP's (2013)	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
NURG (2015)									
Westerschelde									
Robuuste verbindingen (2020)									
Nieuwe natuur overig (2018)	38	115	153	2,00	0,17	0,00	6,01	0,52	0,00
Bestaande natuur (2018)	120	25	145	5,10	1,70	0,00	1,06	0,35	0,00
BOS EN LANDSCHAP	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bosuitbreidinglocaties (2010)	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overig bos en landschap	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Kwalit.impuls landschap (2020)	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
RECREATIE EN WONEN	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Stedelijk Groen	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Waarvan in:									
Bufferzones (2008)									
SGP's (2013)									
Vinac-strategisch groen (2010)									
Vinac-regionaal groen (2010)									
G30 / GIOS (2020)									
Toegankelijkheid en gebruik LG	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
LANDBOUW	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Heringericht landbouwgebied	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Waarvan glastuinbouwgebied									
OVERIG DOELEN	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overige doelen	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	158	140	298	7,10	1,87	0,00	7,07	0,87	0,00
gemiddelde grondprijs				0,056772			0,056714		

Grondverwerving 2002 t/m 2005	BESCHIKBAAR			Provincie			Flevoland		
Tabel 1b									
VERWERVING	Prestaties:verwerving			financiering					
	2002	2003 t/m 2005	Totaal 2002 t/m 2005	2002			2003 t/m 2005		
				rijk	provincie	overig	rijk	provincie	overig
Doelen	(ha)	(ha)	(ha)	(€ mln)	(€ mln)	(€ mln)	€ mln)	(€ mln)	(€ mln)
NATUUR	37	113	150	1,30	0,10	0,00	4,00	0,30	0,00
Nieuwe natuur totaal	9	93	102	0,34	0,00	0,00	3,41	0,11	0,00
Waarvan in:									
Bufferzones (2008)									
SGP's (2013)	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
NURG (2015)									
Westerschelde									
Robuuste verbindingen (2020)									
Nieuwe natuur overig (2018)	9	93	102	0,34	0,00	0,00	3,41	0,11	0,00
Bestaande natuur (2018)	28	20	48	0,96	0,10	0,00	0,59	0,19	0,00
BOS EN LANDSCHAP	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bosuitbreidinglocaties (2010)	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overig bos en landschap	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Kwalit.impuls landschap (2020)	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
RECREATIE EN WONEN	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Stedelijk Groen	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Waarvan in:									
Bufferzones (2008)									
SGP's (2013)									
Vinac-strategisch groen (2010)									
Vinac-regionaal groen (2010)									
G30 / GIOS (2020)									
Toegankelijkheid en gebruik LG	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
LANDBOUW	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Heringericht landbouwgebied	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Waarvan glastuinbouwgebied									
OVERIG DOELEN	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overige doelen	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	37	113	150	1,30	0,10	0,00	4,00	0,30	0,00
gemiddelde grondprijs				0,037838			0,038053		

Bijlage 4: Provinciale middelen

1. Bijdrage provinciaal uitvoeringsprogramma gebiedsgerichte inrichting landelijke gebied 2002 - 2005

1.1 Natuur

Natuurvriendelijke oevers / natte verbindingzone:

2002	176.974 euro (fl. 390.000) waarvan 142.940 euro (fl. 315.000) provinciale vaarwegen en 34.034 euro (fl. 75.000) algemeen
2003	313.109 euro (fl. 690.000) waarvan 279.075 euro (fl. 615.000) provinciale vaarwegen en 34.034 euro (fl. 75.000) algemeen
2004	555.881 euro (fl. 1.225.000) waarvan 521.847 euro (fl. 1.150.000) provinciale vaarwegen en 34.034 euro (fl. 75.000) algemeen
2005	555.881 euro (fl. 1.225.000) waarvan 521.847 euro (fl. 1.150.000) provinciale vaarwegen en 34.034 euro (fl. 75.000) algemeen

Deze middelen zijn geprogrammeerd in de tabellen in bijlage 2.

Natuur algemeen

Jaarlijks 136.135 euro (fl. 300.000,--) uitvoering natuurbeleid via groenfonds

Jaarlijks 18.152 euro (fl. 40.000) stimulering particulier / agrarisch natuurbeheer

Deze middelen zijn geprogrammeerd in de tabellen in bijlage 3.

Grondverwerving

In de afgelopen jaren financierde de provincie grondaankopen voor. Voor deze post zijn geen structurele bedragen opgenomen in de begroting. Op basis van behoefte besluit GS per individueel geval al dan niet een investeringsbudget beschikbaar te stellen.

1.2 Cofinanciering SGB

De provincie heeft op de begroting een post "cofinanciering gebiedsgericht beleid". In de begroting 2002 en de meerjarenraming 2003-2005 zijn de volgende bedragen opgenomen:

2002 en 2003: jaarlijks 289.058 euro = fl. 637.000,--

2004 en 2005: jaarlijks 153.924 euro = fl. 339.204,--

Deze middelen zijn geprogrammeerd in de tabellen in bijlage 2.

2. Provinciale middelen landelijk gebied die niet zijn geprogrammeerd in het uitvoeringsprogramma gebiedsgerichte inrichting landelijke gebied 2002 - 2005

Verdroogde natuur

2002-2005 jaarlijks 45.378 euro (fl. 100.000,--) . Dit budget kan alleen worden ingezet als er een relatie is tussen verdroging en het onttrekken van grondwater. Dit is niet het geval in de verdroogde natuurgebieden die geprogrammeerd zijn in het uitvoeringsprogramma gebiedsgerichte inrichting landelijk gebied.

Behoud en herstel cultuurhistorische en archeologische waarden

Jaarlijks 90.757 euro (fl. 200.000,--) voor subsidies projecten Belvédère.

Toename toegankelijkheid en gebruik landelijk gebied

Jaarlijks 15.424 euro (fl. 33.990) voor bevordering van openluchtrecreatie. Dit budget is beschikbaar voor projecten in de gehele provincie en niet specifiek voor de gebiedsgerichte projecten.

Duurzame landbouw (ecologie en economie)

Jaarlijks 166.765 euro (fl. 375.500) voor projecten in het kader van de realisering van een duurzame landbouw en de implementatie van innovaties binnen de regio. Circa 45.000 euro (fl. 99.167) is geoormerkt voor biologische landbouw.